

Nagy pünkösdi
harisnyavásár
SIPOS-nál, Cluj,
Calea Regele Ferdinand No 8.

forduljon a Népszövetséghez, hogy az interve-
niáljon Lengyelországnál Danzig és Kelet-
poroszország essleges veszélyeztetésének el-
hárítása végett.

Ujabb nacionalista puccs?

Külz belügyminiszter közölte a Reichstag-
gal, hogy a Reichswehr ujoncokozási osztályának
vezetője súlyos visszaéléseket követett el, ameny-
nyiben csupán azokat az ujoncokat vételezte fel a
Reichswehr kötelékébe, akiket a fajvédő szerve-
zetek ajánlottak.

Ezzel a bejelentéssel kapcsolatban Berlinben
ismét olyan hírek kerültek forgalomba, hogy
a kormányból kizárt jobboldali pártok puccsot
terveznek. A nacionalisták viszont azt a hirt
terjesztették, hogy a kommunisták készülnek
baloldali diktatúra kikiáltására a pünkösdi al-
kalmával Berlinben tartandó nagygyűlésükön.
A hírek annyira nyugtalanították a lakosságot,
hogy a birodalmi kormány hivatalos kommun-
ikében tartotta szükségességnek leszozezni, hogy
a nyugtalanságra a legbisebb ok sines. A ható-
ságok az utolsó puccskisérlet tervek főf-dezése
után a legmerszebbmenő intézkedéseket tettek
meg mindennemű puccskisérlet elfojtására. A
kommuniké azzal végződik, hogy a német
rendőrségén kívül a német birodalom katonasá-
ga is fölügyel a birodalom rendjére és szük-
ség esetén vérbefojt minden felforgató kísérletet.

**Haladékok adnak a hadgyakorlatra
behívott tanszemélyzetnek.** Bukarestből je-
lentik: A közoktatásügyi miniszter közbenjárá-
sára a hadügyminiszter azon tanítóknak és ta-
nároknak, akik az első szériában tartozának
fegyvergyakorlatra bevonulni, haladékok ad a
második szériára. Az intézkedést a tanév zavart-
alan lebonyolításával magyarázzák.

A cionizmus lényege és keletkezése
cimmal tartja meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szö-
vetség második előadásorozatában előadását Wein-
berger Nándor főtitkár, a „Cionizmus lényege és
fejlődése“ cimmal. Az előadás szombaton, május
22-én este fél 9 órakor lesz a Kereskedelmi és
Iparkamara disztermében. Az előadást vita követi.

Akiba

Irtá Giszkalay János

Pedig az életbevágóan fontos volt az aka-
démiaiak nemzetmentő munkásságában. Mert jól
tudták, hogy a széthullott zsidó államkereteket,
az egységes zsidó nemzeti jognak és törvénynek
kell helyettesítenie és az erőt a népben ébren-
tartania mindaddig, amíg elérkezik az ideje, az
állami élet újra visszaszerzésének.

Egy kezdetleges kísérletet már láttunk erre
a jog és törvény egységesítő törekvése. Emli-
tettük, hogy Akiba első mesterének volt, a gimzö-
béli Nachumnak egyik nevezetessége az volt,
hogy törvénymagyarázataiban igyekezett a Ha-
lachát lehetőleg szerves, oklancolati összefü-
gésbe hozni a Mózesi törvényekkel. De ez csak
kezdetleges kísérlet volt. A korabeli tudósok
nem is méltatták nagyobb figyelemre, már csak
azért sem, mert a jogtudományi életben nagyon
is élénken benne élt a tudat, hogy a Halacha
és a Tóra valami két egymástól független jog-
test, — sőt minthogy a Halacha a praktikus
életből fejlődött ki, — a közfelfogásban lassan
szinte tul is szárnyalta az irott Tan hatályát.

Valami alkotó öserőben izmos zseninek és
bátorlításu művészléleknek kellett jönni, hogy
a zsidó lényeknek ebben az egyre fenyegetőb-
ben mutató dualizmusában észre tudja venni,
meg tudja látni és ki tudja nyilatkoztatni az
örök egységet. És Akiba ilyen bátorlításu ösz-
tönösen alkotó művészzseni volt. Alkotó mű-
vészzsenialitása, a zsidó közélet minden terén
megnyilatkozott a legnagyobb stilű lényegbeli
dolgoktól kezdve a legaprólékosabb módszertani
kérdésekig. És épen azért, mert az istenadta
öserő mutatta meg magát az ő életművében,
minden szava és minden megállapítása kinyi-
latkoztatóképpen és átfomáló, átértékelő hatás-

Massolini trónra akarja juttatni Ottó főherceget
Zita nem hajlandó garantálni a tiroll határt

(Budapest, május 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Budapest politikai és társadalmi körében
leirhatatlan feltűnést keltett egy párisi lapjelentés, amely arról szól, hogy Mussolini és Zita
exkirályné között tárgyalások vannak folyamatban. Ez a jelentés egyébként a berlini Ullstein-
lapokban is napvilágot látott. Eszerint az olasz kormány megbízásából egy tekintélyes személyi-
ség állítólag az utóbbi napokban tárgyalásokat folytatott Zita királynéval és telajánlta neki
sz az olaszok támogatását Ottó trónralépése tekintetében. Mussolini megígizente Zita királynének,
és régense Oroszországgal garancia szerződést köt a mai tirolli határ érintetlenségére néve,
Hir szerint a királyné ezt az ajánlatot kereken visszautasította, azzal a megokolással, hogy po-
litikai meggyőződésével nem tartja összeegyeztethetőnek a mai tirolli határ garantálását. Ezért
h-lyesebának tartja, ha fia esetleges trónralépéséről egy későbbi időpontra halasztják a tár-
gyalásokat.

Megnyit a kivándorlási világhongresszus
A palesztinai zsidó munkásföderáció panasza

(London, május 20. Az Uj Kelet tudósítójá-
tól.) Május 18-án nyit meg az angol főváros-
ban az emigráció világhongresszusa. A tárgy-
sorozat előadója John W. Brown, a nemzet-
közi szakszervezetek szövetségének titkára volt,
aki „Világvándorlás és munka“ című jelentés-
ben foglalta össze a kongresszus anyagát. A
jelentés külön szakaszt szentel a zsidó vándor-
lásnak, különösen a palesztinai bevándorlásnak.
Megállapítja, hogy 1918 óta körülbelül száz-
ezer zsidó vándorolt Palesztinába. A beván-
dorlók főleg Lengyelországból és Oroszorszá-
ból jöttek. Oroszország 1923 ig nem adott ki
utazási engedélyt, ahik Oroszországból mégis
eljutottak Palesztina földjére, illegális uton ju-
tottak be. 1924-ben már 3112 zsidó vándorolt
ki Oroszországból, Lengyelországból 6670, más
államokból 7660 zsidó került Palesztinába. Ez-
időszerint Oroszországból ismét megnehezítik
a kivándorlást. Palesztinába átlag 3500 zsidó vándor-
ol be havonta. 1925. első kilenc hónapjában
27.604 zsidó lépett Palesztina földjére. Oro z-
országból csak azok a zsidók m-hetnek Palesz-
tinába, akiket a cionistákhoz, vagy a cionista
szociálistákhoz való hozzártozásuk miatt szám-
űztek a szovjetbirodalom területéről. A len-
gyelzsidó bevándorlás a súlyos gazdasági és po-
litikai helyzet miatt állandóan növekedőben
van. Az 1925-ös év a családok bevándorlásának
éve volt. A nőlenek bevándorlása ebben az
évben csökkenő tendenciát mutatott.

A jelentés ezután az 1925 júniusában ki-
adott bevándorlási rendelet több in'ezkedését
kifogásolja. A palesztinai általános munkás-
föderáció (Histadruth Haovdim) súlyosan sérel-
mezte, hogy ez a bevándorlási törvény nem

respektálja a Balfour deklarációt és a beván-
dorlókat külföldiekként kezeli. Palesztina mun-
kásföderációja azzal a megkereséssel fordult a
brit munkás szervezetekhez, hassanak oda, hogy
a kormányzat a rendelkezést hatálytalanítsa. A
zsidó munkásföderáció nagy bevándorlást vár
Proszországból és kívánja, hogy a bevándorlási
kvóta felét tartsák fenn az Oroszországból jövő
chalucoknak.

Brown jelentése azzal a megállapítással vég-
ződött, hogy Palesztina zsidó lakossága öt év
óta jóval megkészszerződött. Ezidőszerint évente
30 százalékkal gyarapodik a bevándorlás, amely
minden téren nagy aktivitást tüntet föl. Az új
bevándorlók nagy entusiasmust hoznak. Az
arabokkal szemben a megértés és jóindulat
politikája tapasztalható. Tel Aviv általános véle-
mény szerint a középkélet legjelentékenyebb
ipari centrumává fog fejlődni és mihelyt Palesz-
tinának modern kikötője lesz, ez az ország a
középkélet kereskedelmi gócpontjává lesz.

A jelentés közli, hogy 1920. évben 90.000
zsidó vándorolt európai kikötőkből tengeren-
tulra. A főbb emigrációs centrumok a Paleszti-
nába igyekvő zsidóság számára: Varsó, Kovno,
Riga, Lemberg és Bukarest. Utazási centrumok:
Konstantinápoly, Berlin és Csernovitz.

Honcsertakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb
bevásárlási forrása Back Bernát,
Oradea-Mare, P. Regina Maria I.
Telefon 9-55

sal volt az egész zsidó népre. Történelmi nevű
kortársai, a talmudi rabbik, egy Rabbi Jósua,
egy Rabbam Gamliél II., egy Rabbi Eliazer
ben Hurkanos, egy Rabbi Jismaél ben Elisa
mind, mind nagy ösmeretekkel bíró éles logi-
kájú tudósok, — ezeknek meglátásai voltak.
Akibának kinyilatkoztatásai voltak. Meglátás és
kinyilatkoztatás: ez az örök különbség a tehet-
ség és a lángész között, a magába fogadó és
konzerváló értelem és az alkotó, teremtő zseni
között. És ez volt a különbség Akiba és kor-
társai között is.

Mennél súlyosabb volt valamely zsidó pro-
bléma, annál megdöbbenőbb bátorsággal nyilat-
kozott meg Akibának ellentmondást nem tűrő
alkotó ereje és művészzsenije. Emli-tettük már,
hogy abban az időben a zsidó kánon, vagyis a
Szent Iratok gyűjteménye még nem volt teljesen
lezárva. Egyes bibliai könyvek tekintetében
még viták folytak, hogy fel szabad-e, vagy kell e
venni őket a Szent Iratok gyűjteményébe vagy
se. Súlyos, nagyhorderejű probléma volt ez,
mert a talmudi rabbik nagyon is jól tudták,
hogy egy népnek mentalitását végzetesen befolyásolhatja és közvetve az egész jövőre ki tud
hatni az, hogy mit tart szent dolognak, mit
nem. Különösen áll ez mireánk zsidókra, akik
csak a Bibliát (a 24 könyvet) tartjuk szentnek,
de ez a szentnek tartás nálunk nem valami
fehiszerű és külösegekben nyilvánuló megimá-
dást jelent, hanem azt, hogy a Szent Iratok
minden megnyilatkozását erkölcsi szabálynak,
kötelező törvénynek ösmerjük el. A talmudi
rabbik skrupulózitása tehát nagyon is érthető,
nagyon is helyénvaló volt akkor, amikor ki
kellett válogatni azokat az iratokat, amelyeket
a zsidó nép szentnek tudjon és ösmerjen az
idők végig.

Különösen két ilyen irat kánonizálása fölött

voltak erős nézeteltérések Akiba korában. Ez a
két irat az Énekek Éneke és a Prédikátor (Ko-
hélet) könyve volt. A Kohélettel szemben azért
merültek fel aggályok, mert az a filozófiai vilá-
gészmelelet, amely az egész könyvön végig-
vont, igen erősen ellentétben van a zsidó er-
kölcsei világfelfogással és az egyistenhit örök
szent optimizmusával. Az egyistenhitnek elma-
radhatatlan velejárója az optimista világnézet.
Hisszük, hogy egy az isten, hisszük, hogy isten
az örök jóság és hisszük, hogy az isten minden-
ható. Ebből viszont azt következik, hogy minden,
ami volt, van és lesz az ő akaratából tör-
ténik, ő cselekszi azt és amit isten tesz, jól van
téve, — amely hiszen ő az örök
jóság, az örök szeretet. (Emlékezzünk csak Na-
chum Gimzö szállóigéjére: „gam zo lötová.“)
Ez egyike az örök zsidó erkölcsi tételeknek: a
deris, soha istenben meg nem tántorodó zsidó
optimizmus. De a Prédikátor könyve telve van
sötét pesszimista világnézetekkel, aminthogy
ez a könyv az egész ókori filozófiai irodalom-
nak talán egyetlen, tökéletesen pesszimista vilá-
gelfelfogásu könyve. Erthető volt tehát az
aggályoskodás vele szemben.

A másik könyv az Énekek Éneke volt. A
tulsó, a szélsőséges vélete a Prédikátor köny-
vének és mindenek, ami pesszimizmus. Csupa ra-
gyogó, sugaras szerelem, csókok zeréje, virágozó
atmafakillata, tavaszfégbakurjogatósszent meztelenség,
vonagló vágyak és gyönyörű teljesülé-
sek, mind mind, robbanásig fűlledt szavakba
sűrítve, de úgy, olyan szent ihlettségű isten-
közelségben, hogy az emberi világirodalomnak,
a legősibb szumir maradványoktól kezdve By-
ronig, Heinéig, Baudelaireig és Ady Andréig
nincs még egy ilyen lélekbe csókoló örök lírai
kinyilatkoztatása, mint az Énekek-Éneke.
(Folytatása következik.)

Levelék a

Kabos Armin — a
pénzüri szőlő fejzetében
azoknak a heveseknek,
hétköznap értelmében
musal, de amirett egy
a jelségeket nemcsak
lán keresztül tudják e
mélyenfekvő okait, az
tudják kutatni. Nala az
a munka nem adottsá
smit özetlensége és tisz-
diktál számára, mégpe
Kabos egy kisebb, de a
legfontosabb társadalmi
szolgálatába.

„Levelék a fiamhoz“
rét tárja az olvasó elő-
alaposan megváltozott a
mak, eltörlődött országua
dügyi kereteket bomlasz-
matok keleztek, eze
diktáltak. Ebben a kőot
szüvedélyek türelmetlen
deilanségek szinte véglet
rát teremtettek, a felvih
akaratanul is levezető o
kedelem.

A kormányhatalom
Romániában — az állam-
tétéleinek aránytalanul n
kedelemmel fedeztette e
anélkül azonban, hogy a
megteremtette volna a
amelyek biztosíthatják a
jöveldmi rezervóart a
sen megcsökkenett ipari
arhánhiyet idézett elő
hanem a kontinensen is
mindenütt az árak eme-
lerongyolódott valutájú
szemben az alkalmazottal
nos kereseti lehetőségek
és nem állottak arányba
néha katasztrófális mérete
Ez természetszerűleg első
séget idézett elő a nép sz

Ismert pszichológiai tü-
len emberek, még kevés
szoktak a jelenségek n
után kutatni és így az e-
lását a kereskedelem szá-
kereskedelem, amely nor-
nyok között a termelő
közvetítő szerepében a
nyugodt foglalkozást jel-
mortaléka lett annak a
amelyet a háboru idéz-
tovább mindjobban kim-
normalizálási processzus
tehát, hogy a támadásol
kormányhatalom kiszipe-
a tisztességes kereskede-
kellott, hogy létfentartás
a kiüzdelmet, mert külön-
rájuk nehezedeo erkölcsi
kereskedelem végpusztul

Ezekben a válságos
akadt néhány lelkes önzé-
gos agyukat és alkotó h-
társaik szolgálatába állító
jölőre megérezte a vá-
szellemét, már 1918 vég-
terére lépett. Nagyarány
szervezte a temesvári ö-
szervezetét, amelyből ké-
kedők egyesülete alakult
mint tudjuk, az erdélyi
lem egyik legrősebb t-
mányhatalommal szembe
szavát olyankor, amikor
szérelmes intézkedéseket
szervezés idejéből szárm-
magában, de ezenkívül
tősebb közgazdasági és t-
ie. Ezeket a problémák
de szinte tudományos a
könyv szerzője és bár ez

ceget

mi köreiben
ni és Zita
ni Ullstein-
es személyi-
nolta neki
irányának,
rálv gyámja
ére néve,
l, hogy po-
ását. Ezért
kák a tár-

IS

a bsván-
ztina mun-
fordult a
oda, hogy
talanítsa. A
dorlást vár
evándorlási
szágból jövő

pitással vég-
osszága öt év
eriat évente
orlás, amely
t föl. Az új
hozak. Az
jóindulat
alános véle-
entékenyebb
nyelt Palesz-
az ország a
á lesz.

ben 90.000
tengeren-
a Paleszi-
rsó, Kóvno,
centrumok:
ritz.

rok,
polcsóbb
Bernát,
Maria I.

orában. Ez a
dikátor (Ko-
emben azért
filozófiai vi-
gyvön végig-
a zsidó er-
tenhit örök
hitnek elma-
világnézet.
s, hogy isten
isten minden-
t, hogy min-
taratából tör-
tesz, jól van
az örök
ink csak Na-
zu lötová.“)

ételeknek: a
torodó zsidó
yve telve van
l, aminthogy
ai irodalom-
esszímista vi-
olt tehát az

keke volt. A
dikátor köny-
us. Csupa ra-
téje, virágzó
ésszent mezi-
yörü teljesülé-
edt szavakba
ttségű isten-
irodalomnak,
l kezdve By-
dy Andréig
oló örök lírai
Eneke.

IROK ÉS IRÁSOK

***

Kabos Ármín:

Levelek a fiamhoz

— Közgazdasági és társadalmi problémák —

Kabos Ármín — smint ömaga is írja a pénzükről szóló fejezetében — kétségkívül egybe-
szoktak a kevesekéek, akik nemcsak a szó
hítköznapi értelmében vannak telve idealizmus-
mussal, de amellet agyuk is van és éppen ezért
a jelenségeket nemcsak az idealizmus ködfátyo-
lán keresztül tudják elbírálni, hanem azok
mélyenfekvő okait, az előidézés rugóit is fel-
tudják kutatni. Nála az alkotás, a szervezés és
a munka nem adottságok, hanem kényszer,
smit önzatlansága és tisztultabb világszemlélete
díktál számára, mégpedig a közös érdekében.
Kabos egy kisebb, de a gazdasági élet egyik
legfontosabb társadalmi osztályának szegődött
szolgálatába.

„Levelek a fiamhoz“ hét küzdelmes év tük-
rét tárja az olvasó elé. Ezalatt a hét év alatt
elaposan megváltozott a világ képe. Társadal-
mak, eltöredt országok, társadalmi és gaz-
dasági kereteket bomlasztottak szét, új folya-
matok keletkeztek, ezek pedig új elrendezést
díktáltak. Ebben a kaotikus állapotban, ahol a
szervezők túrelmetlenül válnak és az elége-
delenségek szinte végletekig feszült atmoszfé-
rát teremtettek, a felvihartott kedélyek számára
akarattalanul is levezető csatornája lett a keres-
kedelem.

A kormányhatalom — különösen nálunk
Romániában — az állam megnövekedett teher-
tételeinek aránytalanul nagy hányadát a keres-
kedelemmel fedeztette és fedezeti még ma is,
anélkül azonban, hogy a kereskedelem számára
megteremtette volna azokat a feltételeket,
amelyek biztosítják az egyensúlyt, így a
jövendelmi rezervoárt a kiapadás ellen. Az erő-
sen megcsökkent ipari termelés pedig nagy
áruhiányt idézett elő nemcsak Európában,
hanem a kontinensen is túl és ez az áruhiány
mindenütt az árak emelkedését idézte elő. A
lerongyolódott valutájú országokban ezzel
szemben az alkalmazottak fizetése és az általá-
nos kereseti lehetőségek nem tartottak lépést
és nem állottak arányban a pénz értékének
néha katasztrófális méreteket öltő zuhanásával.
Ez természetesen elszegényedést, elégedet-
séget idézett elő a nép széles rétegeiben.

Ismert pszichológiai tünet, hogy a türelmet-
len emberek, még kevésbé a tömegek nem
szokták a jelenségek mélyebben fekvő okait
után kutatni és így az életstandard megdrágu-
lását a kereskedelem számlájára írták. Pedig a
kereskedelem, amely normális gazdasági viszony-
nyok között a termelő és fogyasztó közötti
közvetítő szerepében a kevés rizikóval járó
nyugodt foglalkozást jelentette, most szintén
martaléka lett annak a gazdasági csődnek,
amelyet a háboru idézett elő és amely hova-
tovább mindjobban kimélyült ahelyett, hogy a
normalizálási processzus megindulna. Érthető
tehát, hogy a támadások ellen épügy, mint a
kormányhatalom kiszípolozási rendszere ellen
a tisztességes kereskedelemnek szervezkednie
kellott, hogy létfenntartása érdekében felvehesse
a küzdelmet, mert különben a minden oldalról
rjúk nehezede erkölcsi és anyagi nyomás a
kereskedelem végpusztulását idézte volna elő.

Ezekben a válságos időkben Erdélyben is
akadt néhány lelkes önzetlen ember, akik vilá-
gos agyukat és alkotó készségüket a saját kar-
társaik szolgálatába állították. Kabos Ármín aki
jőelőre megérezte a változott idők változott
szellemét, már 1918 végén szintén az aktivitás
terére lépett. Nagyarányu propagandával meg-
szervezte a temesvári önálló kereskedők szabad
szervezetét, amelyből később a temesvári keres-
kedők egyesülete alakult. Ez az érdekközösség,
mint tudjuk, az erdélyi és bánáti kereskede-
lem egyik legerősebb támasza, amely a kor-
mányhatalommal szemben gyakran hallatta már
szavát olyankor, amikor a kereskedelem ellen
sérlemes intézkedéseket hoztak. Ez a könyv a
szervezés idejéből származó felhívásokat foglalja
mégában, de ezenkívül felöleli az összes jelen-
tősebb közgazdasági és társadalmi problémákat
is. Ezeket a problémákat nemcsak érdekesen,
de szinte tudományos alapon világítja meg a
könyv szerzője és bár ezek megírása régebb ke-

lettek, a jelenlegi helyzetre is jellemzők: A
drágaság ellen című fejezetében például a kö-
vetkezőket írja:

„Naivítás volna azt hinni, hogy a drágasá-
got, amely a világháborusok szüleménye s
mely egész Európában dühöng és nyomorítja
az emberiséget, bármilyen szigoru törvénnyel
ei lehetne tüntetni. A drágaság kellemetlen és
veszedelmes epidémia, aminek legyűréséhez ép-
ügy, mint a többi epidémiánál higiénikus in-
tézvények és intézkedések, szakértő, ömfeláldozó
orvosok és megfelelő gyógyszerek szükségesek.“

E megállapítás után valamivel lejjebb így
folytatja:

„Egész Európában, Románián kívül, nincs
még egy állam, ahol a drágaságot egy ocsapásra
ugy le lehetne szorítani, mint rájuk, ahol
minden megvan, minden megterem. A legfon-
tosabb élelmiszerekben, állatokban, fában és as-

ványtermékekben bőséges fölöslegünk van, te-
hát megvan a kiviteli lehetőség, ánde az ex-
portnak ezer, meg ezer akadálya van, amit az
állam érthetetlen okokból nem tud, vagy nem
akar leküzdeni.“

Ezek a megállapítások sajnos, még nagyon
is fájóan bírnak aktuálitással.

A társadalmi problémák közül a „zsidó
magyarság és a Magyar Párt“ címen néhány
sorban a magyar nyelvű zsidóság helyzetével is
foglalkozik. Ebben a kérdésben azonban nem
értünk egyet a könyv szerzőjével és reméljük,
hogy a régebben megírt írásai óta a nagytel-
ligenciája Kabos Ármín is megváltoztatta ez-
irányu álláspontját.

A kétszázoldalas könyv a Temesvári Keres-
kedők Egyesülete díszes kiadásában jelent meg
Kun Richárd egyesületi elnök előszavával.

(—)

Ma délelőtt érkezik Kolozsvárra Averescu
miniszterelnök Goga Octáviánnal

Nagyarányu előkészületek történtek a vendégek fogadtatására. A bánági keres-
kedelem és ipar sérelmei a miniszterelnök előtt

(Cluj Kolozsvár, május 20. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Pénteken délelőtt érkeznek Koloz-
svárra Averescu miniszterelnök és Goga Octavian
belügyminiszter. Fogadtatásukra már hetek óta
folynak az előkészületek. Az ünnepségek programja
a következő: A miniszterelnököt az állomáson a
polgári és katonai hatóságok fejei és a polgárság
nagy zöme várja. Míelőtt a miniszterek a vonatból
bizállnak, a vármegyei prefektus és Kolozsvár
város polgármestere fog üdvözlő beszédet tartani.
Ugyancsak üdvözlőbeszédet tartanak a Magyar
Párt, a Néppárt és más pártok vezetői. Innen a
vendégek autón a város házára hajtatnak. Az álló-
mástól az utvonalon végig a falvak népe fog sor-
falat állani. Az országos jelentőségű népgyűlés a
főtéren, a város háza előtt lesz. A miniszterek és a
városnék a város háza erkélyéről fognak az egyesült
városi és falusi lakossághoz beszédeket intézni. A
népgyűlés Prie Octavian fogja megnyitni, utána
Goga mondja el nagy beszédét a kormány pro-
gramjáról. A belügyminiszter után Averescu mi-
niszterelnök fog nagy beszédet intézni a polgárság-
hoz. Ugyancsak más politikai vezetők is beszé-
deket intéznek a tömeghez. A népgyűlés után a
szokásos bankett elmarad és a miniszterek már
délután két órakor autón tovább utaznak. Az első
megállóhelyük Gyulafehérvár lesz, ahol a minisz-
terek szintén népgyűlésen vesznek részt.

A temesvári fogadtatás

Tegnap délelőtt a miniszterelnök Temes-
várra érkezett, ahol rendkívül nagy ünnepség-
gel fogadták. Az állomáson Imbroane Nicolae
és dr. Cioban Aurél mutatta be neki a meg-
jelent notabilitásokat. Ezután nagy néptömeg
sorfala között Averescu a gyárvarosi Vigadóba
ment, ahol hosszabb beszédet mondott népgyű-
lés keretében. A népgyűlést dr. Cioban nyi-
totta meg. Blascovici a svábok részében német
nyelven üdvözölte a miniszterelnököt, hang-
súlyozva, hogy a romániai németajku lakosság
bizalommal van a jelenlegi kormány iránt ép-
pen Averescu és Goldis személye miatt. A
svábok ragaszkodnak nyelvi jogaihoz és csá-
rében megadják a román államnak azt, hogy
lojális és dolgozó munkálat lesznek az ország-
nak. A gazdasági kérdésekről szólva, kéri külö-
nösen az exporttarifák leszállítását.

Tornya Gyula dr., magyarpárti szenátor
jelölt magyarul üdvözli Averescut s kijelenti,
hogy a magyarság ragaszkodással van irányá-
ban, mert ő volt az, aki először lépett össze-
kötetésbe a romániai magyarsággal, amikor az
még nem volt hálás feladat a román pártokra
nézve. Az elvi deklarációk ideje elmúlt s most
a tettek idejét érzük. A magyarság ragaszkodik
elsősorban nyelvi és iskolai jogaihoz, mert
tisztában van azzal, hogy nyelvében és kultu-
rájában él a nemzet.

Averescu beszéde

Dr. Cioban Pompil, a Goldis-frakció nevé-
ben, dr. Imbroane Nicolae, a néppárt nevében
mond üdvözlő beszédet. Ezután emelkedik szó-
létra Averescu. Mindenekelőtt kijelenti, hogy
ahol látogatást tett miniszterelnöke ideje óta,
ragaszkodást tapasztalt és most is ezt látja.
A háboru az országon súlyos sebeket ejtett s
ezek a sebek még ma sincsenek begyógyulva.

Az eddigi kormányok súlyos hibákat követtek
el és e hibák következtében ék verődött az
itteni és a regáli népek közé.

— Az én véleményem az, — mondja Ave-
rescu — hogy az ország minden polgárának
lelki békére van szüksége. Ezt kell létrehozni
és aki ez ellen cselekszik, az az ország ellen
tör. Egyforma polgárok vagyunk és ha a fel-
fogásokban vannak is közöttünk nézeteltérések,
magasabb, eszményibb államérdekeknel egyik
kell lennünk. A jelenlegi kormány zászlója alá
gyűjtötte az ország minden részét. Mi együtt
akarunk dolgozni Önökkel anélkül, hogy be-
lénk olvadnának. Mi nem mondjuk azt, hogy
aki nem tartozik hozzánk, ellenségünk.

A kisebbségi egyezmény

A kisebbségekkel létrejött megegyezésről
szólva, Averescu a következőket mondotta:

— Amit az Önökkel létrejött megegyezés-
ben ígértünk, megtartjuk, nemcsak azért, mert
a megegyezést aláírtam, hanem azért is, mert
szent meggyőződés, hogy az abban foglaltak
az ország javát szolgálják. Kéz a kézben óhaj-
tunk együttműködni a csatolt területekkel.

— Első kormányzásom idején — folytatta
Averescu — legfontosabb feladatomban tartot-
tam, hogy földhöz juttassam azokat, akik a
házáért harcoltak. Megcsináltuk tehát az agrár-
törvényt. Sajnos, a törvény végrehajtását intri-
kák kivették a kezünkből és a végrehajtók
súlyos mulasztásokat követtek el. Ezeket a
mulasztásokat reparálnunk kell még akkor is,
ha ezek a reparációk ma bizonyos nehé-
ségekre ütköznek.

A beszéd végeztével Averescu a pálya-
udvarra ment, ahol hosszabban beszélgetett a
kisebbségek vezetőberekével. Blascovics ismét
a kereskedelem és a gazdaság sérelmeit terjesz-
tette Averescu elé, míg Veterani dr. elpana-
szolta, hogy a kereskedők és iparosok a maxi-
mális árak következtében nagy károkat szen-
vednek. Cioban Aurél dr. a lakásrekvirálás
nehézségeit éssérlemait panaszolta el Averescunak.

Averescu Nagyváradon

Nagyváradra ma hajnali három órakor
érkezett meg Averescu miniszterelnök. Az
éjszakát szalonkocsijában töltötte, amelyet mel-
lékvágányra tolattak. Reggel kilenc órára ter-
vezték a fogadtatást és a miniszterelnök any-
nyira fáradtnak érezte magát, hogy délelőtt
tiz órára halasztotta. A hatóságok üdvözlétére
Averescu tábornok pár szóval válaszolt, azután
a megyeháza nagytermébe ment, ahol a több-
százfőnyi közönségnek beszédet tartott. Horváth
esperes, majd Kocsány János, a Magyar Párt
elnöke magyar nyelven üdvözölte a miniszter-
elnököt, aki ellátogatott Ciorogariu görögkeleti,
Franciu görögkatolikus, Sulyok István refor-
mátus és Bialik római katolikus püspökhöz. A
miniszterelnök délután Csucsára utazott, ahol
Goga Octavian kastélyában tölti az éjszakát,
reggel pedig Kolozsvárra érkezik.

Jól jár aki PODOL-t használ!

Heine sirján és halottas házában

Hugo Riesenfeld német publicista a napokban ellátogatott Heinenak, a párisi Montmartren levő sirjához és a házába, ahol a költő utolsó másfél esztendejét élte és ahonnan utolsó útjára indult. A látogatásról a következő kedves apróságot írta:

Nem mulott el év, hogy elne mennék Párisba és ilyen alkalmat soha nem mulasztok el, hogy ki ne menjen a montmartrei temetőbe Heine sirjához. Haselriess dán szobrász faragta az izléses és a költőhöz méltó síremléket, de a költőhöz egyáltalán nem méltó kezek, telefirkáltak e nemes márványt neveikkel. Kék és zöld és lila ceruzával, tussal és ónsl, szénrel és fekete krétával írta oda emlékűl a nevet.

Sokszor gondolkoztam rajta, mi ez: kegyelet, vagy hiúság, vagy talán abban való hit, hogy Heine a kísértetek órájában feljön és megnézi, istenem, kik látogattak meg temetői magányomban. És csodálkozok, hogy halála után, mennyire megszerették az emberek. Míg büngészttem a nevek között, de valamirevaló nevet sohasem találtam köztük. Heine név, foglalkozás, származási hely és Heine költeményeiből egy két sor, ami lehorgonyozta magát a költő hívének a szívében. A panteista költőhöz olykor jöttek hívő lelkek is, akik heinei sóvárgással kérik a halottat, imádkozzon értük és esztőljön el az égieknél számukra egy kis jószerecskét. „Da gütiger Dichter — írta a szobor egyik csücskére egy osnabrücki gombkötő — wenn Du schon drüben bist, erwirke, dass der Führer meiner Filiale in Barmen nicht Pleite macht!“ Mire egy későbbi látogató dabiggyesztette: „Und bete auch, dass Gott mich mit gesunden Menschenverstand erleuchte“.

A költő sirja ilyen módon valóságos gyűjtőhelye lett olcsó, tahetségtelen szellemeskedéseknek, ami a jóízű látogatókat arra bírta, hogy a névaláírásoknak és névjegyeknek a sarkára való elhelyezése divatját megszüntesse. Néhány irányú felszólalás a temető igazgatóságánál sikerrel is járt. Ma már az emlékmű mellett egy francia és német fölrású tábla int minden látogatót arra, hogy kegyeletének látható, irodalmi tanujelét ne adja. Irni, vagy névjegyet elhelyezni Heine sirjára ezentul tilos.

Azóta Heine síremléke ragyog a fehérségtől, mert az igazgatóság gondoskodott, hogy minden szentimentalizmust és minden rajongást mossanak alaposan le a márvány emlékről.

És látogató jeggyel sem szabad ezentul levizitálni a halott költőnél.

1856 február 17-én, hatvan esztendő előtt zárta le örökre szeméit az Aveune Matsquon 3 szám alatti házában. Ősdi, keskeny keblű ötemeletes épület, kiguró virágtartókkal az ablakok előtt. A ház a Rond Point-on fekszik, a Champs Eliseer közepében, szökőkutak és virággyak díszítik a környékét. Heine a ház ötödik emeletén lakott és szélmentes és napos időben idehozták a balkonra. Pompás kilátás nyílik innen a mezőkre és erdőre, amelyen matracos ágyáról gyakran elméláztatott a költő.

A házon semmi jel arra, hogy a világ legnagyobb kritikusa itt végezte be életét.

Egy öreg marahand tailleur üldögélt a ház földszintjén levő boltban a ruhái között.

— Uram — kértem tőle — tudja-e ön, hogy e házában élt egykor Heine Henrik?

— Minden lakóra ötven évre visszamenőleg emlékszem, — mondja — de ilyen nevű urat nem ismerem.

— Hírből sem!

— Talán, ha könyveim között utána nézek, — vevőm volt talán?

— Hatvan év előtt már itt volt a boltjával?

— Hatva év előtt Nantesben iskoláskodtam. Makacsul visszatértem a kérdésre.

— És akkor sem hallott Heine Henrik haláláról.

— Kissé gondolkozott.

— Heine, Heine. Ismerős név. Nem volt neki valahol a közelben kanári és pióca üzlete?

— Nem hinném. Költő volt!

— Ha nem volt nyílt üzlete, sajnálom, nem ismerem! Régebben is főleg bejagyzott cégekkel voltam ismeretségben.

Heine halottas házában ime ennyit tudnak a költőről. Legfőbb idője, hogy emléktáblát állítsanak neki. Tudja meg az öreg ruhakereskedő, hogy házában egy halhatatlan élt, érzett és gondolkodott.

Bár nem valószínű, hogy meg fog hatódni. Monsieur Heine nem tartozott a vevői közé és még csak kanári- és pióca-üzlete sem volt a közelben.

Egy erdélyi zsidó diák tragikus halála Bécsben

(Bécs, május 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szegény jó Glück Ferenc kollégánk, tegnapelőtt reggel még fiatalon, frissen sietlél Mollisch tanár ur biológia előadására — ma a csöndes Zentralfriedhof még csöndesebb lakója vagy. Rövid, hivatalos jeleutés ment Máramaroszigeten élő özvegy édes anyjához „Glück Ferenc másodszeres orvos medikus szívszédülésben meghalt.“ A megrázó szerencsétlenség f. hó 12-én reggel félkilenckor Mollisch professzor biológiai előadásán történt. Glück Ferenc hirtelen rosszul lett. Azonnal kivezették s telefonáltak a mentőknél. A tíz perc múlva érkező mentőorvos azonban már csak a beállott halált konstatálhatta. Néhányan erdélyiek éppen ott voltunk. Sohasem fogom elfelejteni azt a képet. Ott feküdt szegény a dekanatus egyik szobájában kinyújtózva, az inge szélesre kigombolva, elkékült ajkán az utolsó görögös vonaglás merevsége, a rendőri eszindben lefektetett keserűség tojtogatta, hogy azt hittem meg kell fulladnom. Ott feküdt előttem ez a fiatal 22 éves zsidó diák. Ismertem azelőttől. Sápát és vérszegény volt, de szelíd kék szemé oltathatlan tudásomról, végelen vágyakról beszélt. Eredetileg az Export-akadémiára iratkozott, ott hamarabb végezhetett volna, de minden csepp vérével az orvosi tudományt ábrította. Tenger nyomorúságon, tenger nélkülözésen és éhezésszel keresztül — de orvos skart lenni. Bámulatos volt az energiája. Már az első szeméztér végén kitüntetéssel kollokvált fizika biológiából s a második szemeszterben már három tanítvány volt anatómiából. Milyen boldog volt szegény, mikor az egyetemi tanács jó előmenetelére való tekintettel, tizdíkjedvezményben részesítette. Kevesebb a t náj, kevesebb egytel a gond.

Szegény boldogult Glück kollégánkat a közbeeső szombat miatt csak ma temették. Szépen temették. Majdnem valamennyi erdélyi diák és diáklány ott volt. Ott volt továbbá a román konzul, dr. Radó, ki számtalanszor adta tanujelét a zsidó diákság iránt érzett szimpátiájának, két magasabb állású követtségi tisztviselő, valamint a „Jüdischer Medizinischer Verein“ és az Ausztriában tanuló összes zsidó diákok hatalmas egyesülete, a „Judea“ képviselői.

A gyászbeszédet dr. Absles rabbi tartotta. „Az ajkaimon megfagy a szó, — mondotta — amikor téged, fiatal, alig férfivá serdült barátom, bucsuztatnak. Glück Ferenc koporsójánál daplán kell éreznünk a gyászt. Mivé fejlődhetett volna ez a bimbózó élet ilyen szorgalom mellett, ha végigélhette volna életét. És milyen szomoró halál jutott osztályrészül. Egyedül egy millió városban, csupa éreketlen idegenek között küzdött ez a szegény zsidó diák. Kézdt a nyomorral és éhséggel, erős akarral, bizón, de a Nyomor és az Éhség győztek — és a szegény kis zsidó diák egy nap összeesik vágyai helyén, a Tudomány épületében, mint egy szent, mint egy hős.“

A megindító beszéd után Glück Ferenc barátai vállakra vették a koporsót és a menet megindult a végállomásra, a nyitott sir felé. Sohasem sirt fel Élneléráchiám szívettépőben, mint ennél a sírnál. Itt mondtunk még egy örök Istenhozzádot. Először legjobb barátja, volt iskolatársa Erg Ágoston beszélt. Szavai között fel-felcsuklott a zokogás. Gyermekkorukról, serdülő ifjúságukról beszélt, amikor együtt írtak verseket az önképzőkörben, az érettségi után együtt készültek fel a nagy küzdelemre, a főiskolára és a közelmúlt napjairól, amikor Glück Ferenc csak azért tanult féljézakákon keresztül, hogy egykor asszisztens lehessen professzor Tandlernél.

Knopfer kollega a „Jüdische Mediciner Verein“ nevében beszélt. „Glück Ferencben — mondotta — nemcsak egy hü és kötelességtudó tagot, de egy jó zsidót és még jobb embert veszítettünk el. A zsidó diákok rettenetes nyomora nem riasztotta el, eljött és most itt kell fekdünie idegen földön, távol az

Figyelem!
Kárpitosok és kocsigyártók
kellékeit legolcsóbban **Back
Bernát áruházában** szer-
vezhetik be. **Oradea-Mare,
P. Regina Maria No 1.**

Telefon 955

otthonról, az édesanyjától, kinek egyetlen támasza lett volna.“ Legmegrázóbban Gelber kollega, a „Judea“ elnöke beszélt. „Az élet — mondotta — kiszámíthatatlan, nem tudjuk miért születünk és nem tudjuk miért kell éppen abban a pillanatban meghalunk, amelyben meghalunk. De hogy ez a fiatal élet miért ért oly gyászos véget, sajthetjük. Az utóbbi 8 hét alatt ez az ötödik zsidó diák, ki megdört a vég nélküli nélkülözések sulya alatt. Nyolc hét alatt 5 zsidó áldozat! Ott izzólelkü, tudást szomjuhozó zsidó lélek. Ő: kihült, merev zsidó test: nyugszik idegen földben, mert otthonukban üzik, verik, hajtják őket s kénytelenek olyan országba jönni, mely szabad utat enged a tudás forrásához, tanulási lehetőséget nyújt, de kenyeret nem tud adni. Zsidó diákok, akik eljöttetek, véssétek agyatekba ezt a képet és fogadjátok meg ennél a sírnál, hogy a tanulni vágyó szegény diákokat mindig segíteni fogjátok s szívvel-lélekkel azon lesztek, hogy az áldozatok száma mindig kevesebb-kevesebb legyen.“

Az Ausztriában tanuló romániai diákok egyesülete az „Asociatiunea Studentilor Români din Austria“ nevében Comăneanu elnök beszélt, végre az „Erdélyi és Bánáti Zsidó Főiskolai Hallgatók Segélyegyesülete“ nevében Neumann Ernő mondott pár megható bucsuzót.

Az egyszerű, gyalulatlan desztakoporsót ezután leengedték s a ráhulló agyagos göröngyök egy fiatal, reményteljes életet s egy özvegy édes anyának minden büszkeségét temették el.

Szegény jó Glück Ferenc kollégánk, nyugodj békében, legyen neked az idegen föld könnyű s öök álmod benne édes.

Hirsch Helén

Egy soványító kúra tavasszal

egész különös értékkel bír, miathogy a test a tél folyamán az anyagcsere csökkenése által zsírfelhaladást vett fel a szövetszövetbe. — Egy tavaszi rendszeres soványító kúra az élettanilag fontos szervek, mint szív, tüdő és izomzat, akadálytalan működését visszaadja, a lemla anyagcserét jótérvőleg megélelteti és a test szépségét és ruganyosságát emeli. — **Professzor dr. Páter soványító tea**ja kipróbált és pontos diatetikus használati utasítással van ellátva és minden gyógyszerárban és drogueriában kapható. A Professzor Dr. Páter-féle gyógyteák tekeres és doboz csomagolásban vannak forgalomban. Csak rövidebb szükségletű vegye a kis tekeres csomagolást. Osszabb használatnál, mint előnyösebb, a doboz csomagolás ajánlatos. (3 1/2 szoros tartalom, 20% os ármegtakarítás). A professzor dr. Páter-féle teák valamennyi gyógyszerárban és drogueriában kaphatók. Ha beszerzése nehézségbe ütközn, forduljunk lerakatunkhoz:

Csillag gyógyszeriár, Brassó
Hosszu-u. 14.
Kérjen ingyen ismertető könyvecskéjét.
Vezérképviselő: **Amphora Rt. Brassó.**

INNE

Csodák világ
pal ezéltt felszálló utasai rádióhangvevélveztek utközben, mozgófénykép. Ime teremtő házban va megvalósítja a hálal Galilei sorsára az esztendővel ezéltt volna, hogy az em fognak, hanem ugy távolságától hallan nak olyan szinbáz replői nem éló em képei. Azóta Belin problémáját is, az ujjabb elárt titkos emberiség előtt. A hatalma napról na azzal, hogy napról eljön majd az idő, világón, csak a leg mesebb: a mezők az ember. De ki leg-gyszerűbbikét

Edison első

son már nyolcvane pirospozagás, karja viszontagságot kem tudott megakóni: De az amerika az ottani ujságíró Mulkoriban e rekba szorítani. Ezt kérdezte — Mi volt az Edison váltig kötélen kellett a — Hát jó, b akkor, ujságokat egy bankárt kirá szoltam: „Föltalá kasszafurókat azo teszik.“ Helyes — van a találmányá ben van“ — hag munkához láttam reggel még az ág „Tetszik látm este ki akarta ny oly erős villamos teite az öntudatá Hát ez a találm A körülálló Az ujságíró ezt — És megk — Meg — — És mi a az ujságíró, aki — Az utole talaltam ki s m Erre a jelen

Rövid ha

Végre kiderült ócskaeség. Már foglalkoztatta. Madame de Az egyik, mely udvarhölgyek mely megköv s filákat is h Az előkelő kerestélyánál tart, hogy a r másik levelébe meg magát le Tony azon szépségek go neher, a bíral hajukat, ott a vat hőbortján szépség akkor Sevigné e mely akár m Maranésé vénség jelpép

egyetlen támasza
elber kollega, a
— mondotta —
születünk és
pillanatban
De hogy ez a
véget, s juthatjuk.
k rövid diák, ki
sulya alatt. Nyolc
lku, tudást szom-
erev zsidó test-
thonokban úzik,
olyan országba
tudás forrásához
nyeret nem tud
vessétek agra-
meg enél a sir-
diakokat mindig
al azon lesztak,
tevesebb-kevesebb

diákok egyes-
Románi din Aus
beszél, végre az
Hallgatók Se-
ai Ernő mondott

akoporsót ezután
röngyök egy fia-
gy édes anyának

legának, nyugodj
föld könnyű s

Hirsch Helén

avasszal

athoy a test
Csokkenése ál-
szövetekbe. —
nyitó kura az
t sziv, tüdő és
ét visszaadja,
magálékaiti és
gát eméi. —
sovány-
tos diatetikus
tva és minden
ban kapható.
gyógyteák ten-
vannak for-
égletnél vegye
szabb haszná-
oz csomagolás
n, 20% os ár-
dr. Páter-féle
ban és droguc-
a nehézségük be-
akatakunkhoz:

r, Brassó
nyvecskét.
Rt. Brassó.

INNEN-ONNAN

Csodák világa. Németországban néhány nap-
pal előtt felszállott egy új repülőgép, amelynek
utasai rádióhangveresenyt és mozgófényképfeladást
élveztek utközben. Repülőgép, rádióhangvereseny,
mozgófénykép. Ime: amit a költők az inspiráció
teremtő lázában valaha elgondoltak, szt lassan mind
megvalósítja a haladó idő. Vajjon nem jutott volna-e
Galilei sorsára az a vakmerő, aki csak harminc
esztendővel ezelőtt komolyan hangoztatni merete
volna, hogy az emberek egykor nemcsak repülni
fognak, hanem ugyanakkor ezer és ezer kilométerek
távolágától hallani fogják a hangot és látni fog-
nak olyan színházi előadásokat, amelyeknek sza-
replői nem élő emberek, hanem ezeknek csak fény-
képei. Azóta Belin tanár megoldotta a távolbalítás
problémáját is, ami a csodáknak ismét újabb és
újabb elárt titkoskamráit nyitja meg az ámuló
emberiség előtt. A költők álma és a tudományok
hatalma napról napra irtja a csodák ési bezúját,
azzal, hogy napról napra csodákat vált valóra. És
eljön majd az idő, hogy nem lesz többé csoda a
világon, csak a legprimi ívőbb és mégis legrejt-
mesebb: a mezők fűszála, a bogár, az állat és maga
az ember. De ki fogja vajjon a csodáknak ezt a
leggyeszterbbikét megoldani: a Teremtés titkát?..

Edison első és utolsó találmánya. Ed-
son már nyolcvanasztendő, de csupa élet, az arca
pirososzság, karjai izmosak. Minden csapást és
viszontagságot keményen áll. Pusztán egyet nem
tudott megszökni: az intervjút.

De az amerikai feltalálónak számot kell vetni
az ottani újságíró makacosságával, agyafurtságával is.
Múltkoriban egyik újságíróknak sikerült őt sa-
rkba szorítani.

Ezt kérdezte tőle:
— Mi volt az ön első találmánya?

Edison váltig szabódott, de végül mégis csak
kötélnek kellett állnia. Ezt mondta:

— Hát jó, bevallom. Gyerek ifju voltam még
akkor, újságokat árultam az utcán. Megtudtam, hogy
egy bankárt kiraboltak. Elmentem hozzá és így
szóltam: „Feltaláltam olyan szerkezetet, mely a
kasszafurókat azonnal megbénítja és az ön rabjaivá
teszik.“ Helyes — válaszolt a bankár — mit ki-
ván a találmányáért? „A leánya kezét.“ „Rend-
ben van“ — hagyta helyben a bankár. — Erre
munkához láttam: két nap mulva leendő apósom
reggel még az ágyában volt.

„Tetszik látni? — szóltam hozzá — öntegnap
este ki akarta nyitni páncélszekrényét, de megjárta,
oly erős villamossággal töltötte meg, hogy elvesz
teite az öntudatát és nem is tért magához reggelig.
Hát ez a találmányom“.

A körülállók álmélkodva lesték Edison szavait.
Az újságíró ezt kérdezte tőle:

— És megkapta a leánya kezét?

— Meg — felelt Edison — de nem vettem el.

— És mi az ön utolsó találmánya — kérdezte
az újságíró, aki ki akarta kerekíteni cikkét?

— Az utolsó? Ez a kis történet, melyet most
találtam ki s most meséltem el Önnek.

Erre a jelenlevők elkacagták magukat.

Rövid haj a tizenyolcadik században.

Végre híderült az is, hogy a rövid haj elavult
ócskaság. Már XIV. Lajos udvarhölgyeit váltig
foglalkoztatta.

Madame de Sevigné több levelében emlegeti.
Az egyik, mely 1671-ben kelt, tudatja, hogy az
udvarhölgyek ragyon izgulnak az új divat miatt,
mely megköveteli, hogy hajukat kurtára nyírják
s fülüket is hagyják szabadon.

Az előkelő levélíró hölgy előbb azt tanácsolja
keresztlányának, hogy vágassa le haját, neha attól
tart, hogy a rövid hajtól fogfájást kap, de aztán
másik levelében mégis arra kéri, hogy ne fesseza
mag magát legszebb női ékszerségével.

Tény azonban az, hogy az akkori híres párisi
szépségek gondolkodás nélkül futottak La Vien-
nehez, a királyi fodrászhoz, hogy kurtára nyírassák
hajukat, sőt a királyné is engedelmekedett a di-
vat hóbortjának, valamint Montepa urhölgy is, a
szépség akkori királynéja.

Sevigné egyik levelében elmond egy adomát is,
mely akár ma is időszerű:

Maranéné (ki Sevigné leveleiben a komikus
vénség jelképeként szerepel) pár nappal ezelőtt La

Layettené szalonjában így szól: „Már nekem is le
kell nyírtni a hajamat“; erre La Fayette ezt
jegyezte meg: „Jaj, az Isten szerelmére, ne tegye:
a rövid haj csak a fiatal asszonyoknak áll jól“.

Két angol furcsaság. A cambridgei egye-
tem hallgatói nem érik be az evezőversenyekkel,
hanem a legkülönbözőbb versenyeken mérik össze
erejüket s állítanak fel új rekordokat.

Legtöbb husvétkor Cambridgeben tojás-éző
versenyt rendeztek: a győztes — amint a verseny-
szabályok megállapították — az, aki minél rövidebb
idő alatt minél több tojást eszik meg.

A pálmát egy Ansell nevű diák nyerte meg,
aki egy negyedóra alatt 36 tojást kebelezett be,
aztán tíz percig pihent és 12 perc alatt ráadásul
még 26 tojást fogyasztott el.

A győztest a csodálatos teljesítmény után dia-
dalmenetben vitték ki a diákok a térre, hol az
egyetem kitanúségei ádvözölték.

Nem kevésbé furcsa Arthur Conan Doyle bir-
adása is, aki közli velünk, hogy a mozgó asztal
újja hírt kapott elhunyt írtársáról, Jack London
ról. Vele való ezellembeszélgetési egy vasok kö-
tetre rugnak, melyet legközelebb meg is jelentet
ezen a címen: „Jack London lelke.“

A zsidó választási blokk határozata

(Cluj Kolozsvár, május 20. A Rador jelentése.) Az erdélyi zsidó választási blokk veze-
tősége a következő kommunikét adta ki:

Az erdélyi választási blokk, minthogy egyfelől az országos zsidó választási blokk létre-
hozatalára irányuló törekvései a jelenlegi választások alkalmával nem voltak megvalósíthatók
és így az önálló zsidó lista terve keresztülvihetetlennek mutatkozott, másfelől pedig az er-
délyi népkisebbségek közös választási frontja szintén nem jöhetett létre, a nemzeti párt ve-
zetőségével folytatott tárgyalások eredményeképp azt határozta el, hogy a jelenlegi parlamenti
választásoknál szavazataival a nemzeti és parasztpártból alakult ellenzéki politikai csoportot
támogatja. Ezen határozatról a zsidó választási blokk értesítette helyi tagozatait.

Lloyd Georgeot lemondásra kényszeríti pártja a sztrájk alatti magatartásáért

Harmincmillió fontra rug az üzemszünetések által okozott kár. A bányamunkások elfogadják Moszkva pénzbeli segítségét

(London, május 20. Az Uj Kelet tudósítójá-
tól.) Az általános sztrájkjal kapcsolatban tudva-
levő, hogy Lloyd George pártja: a liberálisok
nem a kormányt, hanem a munkásságot támo-
gatta. Lloyd George, aki elnöke a liberálisok-
nak, ezzel a tényrel szembekeült a pártjával,
mert ő személyében a kormányt igyekezett
támogatni. A liberális párt és Lloyd George
között emiatt olyan élessé fajult az ellentét,
hogy mára lemondását várják a párt elnökségéről.

A sztrájk által okozott kár nagyságát a
kormány most próbálja felmérni. Churchill
kincstári miniszter szerint az általános sztrájk
által Angliának okozott károkat eddig harminc-
millió fontra lehet becsülni. A sztrájk által
okozott költségek folytán az angol kormány,
amint a sztrájk kezdetén előre jelezte, arra
kényszerült, hogy a kiadások fedezésére újabb
jövedelemforrásokat nyisson meg magának.
Ezért föl fogja emelni lényegtelenül a jövedelmi
adót, a dohány- és sörfogyasztást pedig jóval
súlyosabb adókkal terheli meg, mint eddig. A
pénzügyminiszter bejelentése szerint tehát a
sztrájk következményeit az angol munkásság
is erősen fogja érezni, amennyiben a minden-
napi dohányt és mindennapi sörét igen súlyos
adó alá vetik. A sztrájk nyomait már London-
ban alig lehet látni. A munkát mindenhol föl-
vették, a forgalmi eszközök is hiánytalanul
közlekednek. A Hull, Bristol és Aberdenben
még tartó munkabeszüntetések kérdésében az
utolsó órákban szintén megállapodások jöt-
tek létre.

A szénbányászok továbbhuzódó sztrájkjá-
ban Baldwin miniszterelnök nagy erőfeszíté-
ket tesz a munkaadók és a bányászok közötti
ellentét kiegyenlítésére. Baldwin miniszterelnök
hárommillió fontot szán — mint állami szub-
venciót — a bányászemek rendbehozatalára.
Ha ez sem vezetne célra, ugy a szénbányászati
megszervezését fogja megkísérlni.
A munkaadók és az összes szakszervezetek

Ehhez a kötethez Conan Doyle csak az előszót
írja. Egyébként a szöveget állítása szerint Jack Lon-
don diktálta, aki mint fáradhatatlan író holta után
is új munkákat szállít kiadójának és özvegyének.

Anatole France muzsái. Anatole France sok
é zsendőn át Madame Armand de Caillavet szalon-
jának díze, büszkesége volt. Az előkelő urhölgy a
híres drámaírónak, Gestone de Caillavet-nek édes-
anyja.

Ezzel az irodalmi szalonnal évekig versengett
Auberon szalonja, de végül vereséget szenvedett.
Anatole France később már nem is járt oda.

Auberonné kedélyes, jólelkű hölgy volt, de kis é
furcsa, bogaras.

Egyik házitárlján furcsa jelmezben jelent meg,
sz ifjabb Dumas dícsőségét jelképezte: haján fej-
éktől a híres drámaíró szobrát viselte, széles szok-
nyájáról pedig pántlikák libegtek, melyeken arany
betűkkel a mester különböző regényeinek és drámái-
nak címe ragyogott.

Az ünnepekt ifjabb Dumas megdöbbsent baráta-
inak körében állott, a haragól és szegénytől vörö-
sen nézte végig az isléstelen jelenetet s így dohogott:

— Igazán törtézetnem kell megsmat, hogy e
kutyakomédia ki ne hozzon a sodromból.

uj megállapodást kötöttek, amely biztosítja a
munka újra való fölvetelét. Minden megállapo-
dás azt a záradékot tartalmazza, hogy a sztrájk
törvénytelen volt és hogy a jövőben minden
sztrájk kitörését megelőzniök kell a törvény
által előirt tárgyalásoknak.

A bányamunkások kizáratása egyre tart.
Ezért a kormány által megszervezett köz-
munkálatokat továbbra is katonák és matró-
zok végzik. A bányászok szakszervezete kijel-
entette, hogy hogy hajlandó igénybe venni a
külföldről igert pénztámogatást és ez okból az
 orosz munkások között gyűjtött 26 millió ru-
belt elfogadta.

A széniparban uralkodó helyzet valószínű-
leg szükségessé teszi a vasuti közlekedés meg-
szorítását.

— Uj egészségügyi törvényt készít elő
a kormány. Butarestől jelentik: Az egészség-
ügyi miniszterium új egészségügyi törvényt ké-
szít elő, amely rendezi a prostitúciót és köte-
lezővé teszi a nemi betegségek kezelését.

Zongoratulajdonosok
ne felejték

zongorájukat

javitás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.)
Telefon 4-19.

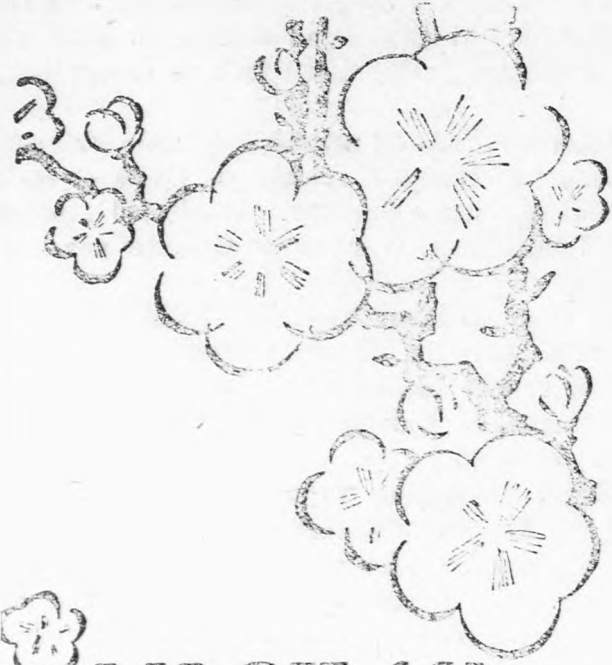
Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

A forradalmi lengyel kormány első feladatának a korrupció letörését tekinti

A hadsereg távol áll minden politikától

(Varsó, május 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pilsudszky megbízásából, akit az utóbbi napok izgalmai rendkívül kimerítettek, régi szárnysegéde: Zienerava fogadta a sajtó külföldi képviselőit és ismertette velük a helyzetet. Az ezredes hangsúlyozza, hogy Pilsudszky sem diktatúra, sem bármily egyéb hatalmi állásra nem törekedett. A leghatározottabban megállapíthatja, hogy sem Pilsudszky, sem a tiszti kar semmiféle politikai pártnak nem állott szolgálatában. A hadsereg tisztikara, Pilsudszkyval az élén, Vitos pártja ellen kívánt demonstrálni, de nem azért, mert jobboldali irányt képvisel, ha-

nem mert a párt becsületlen emberekből állott. A hadsereg, amely kizárólag a becsület és az erkölcs védelmére száll sikkra, az ország legnagyobb veszedelmének tartotta, hogy korrupció emberek kormányának kezében legyen az uralom, a hadsereg maga azonban nem követ semmiféle politikai célokat. Az új kormány a hivatalnok karban a korrupció leküzdése céljából elrendelte, hogy az összes minisztériumokban állítsák össze azoknak a tisztviselőknek névjegyzékét, akik különböző bankok és részvénytársaságok igazgatói és felügyelői tagjai.

MACK-ÉLE
KAISER-BORAK
gyöngéd virághoz hasonló
hamvas bőrt terem

Gala Galaction a Szentföldön

Beszélgetés egy bukaresti román lelkészrel a zsidó ujjászületéséről Jeruzsálem falai között

Csodálatos zarándok járja a Szentföld útjait, csodálatos legedás alakja korunknak, aki talán ezredvek előtt prédikálta próféták lelkét hordozza magában, — Jeruzsálem falain és Galilea búbajos hegyei völgyei között.

Gala Galaction, — mert ez a nevezet érdemes embernek, a román fővárosból, Bukarestből zarándokolt a zsidók ősi földjére.

Hazájában is legendás alak ez a sokoldalú ember, aki költő is, elbeszélő is, tudós is, bibliai magyarázó, görögkeleti lelkész, pacifista agitátor és zsidóbarát egy személyben.

Sőt — „keresztény cionista” — mint ő mondja.

Az irodalma keresztény vallásos miszticizmusával átszőtt toisztóizmus, közéleti szereplése szociális fentélességgel átszőtt humanizmus: tán ennek köszönhető, hogy a román keresztény diákság oly élénken utazkozott egyetemtanári kinevezése ellen, holott ő nemcsak hívás szerint keresztény papp, hanem a keresztény megváltó egyenes követőjének is tartja magát.

Jeruzsálem falának egy ósdi, romantikus várókapján, karáságos beszélgetés közben mondja a prófétás költőpár:

— Én igaz keresztény vagyok: gyermeki hittel hívő keresztény, akinek nincsenek kétségei. Megváltóm misztériuma olyan nekem, mint egy ragyogó aranyérem: az egyik oldalán a nazareti misztériuma, a másik oldalon Izrael misztériuma. Mert igaz hittem szeretem megváltómat, magamhoz ölelem természetesen Izraelt is. Az én hitem alapja „Szent Pál levele a rómaiakhoz”, melynek utolsó fejezete így kezdődik: „Avagy elvetette ő Isten az ő népét? Tavol legyen.” Eljön a nap — s nincs oly távol, — folytatja Gala Galaction, — amikor hirdetni fogom zsidó szeretetemet egy külön könyvben, melynek héber címe ez lesz: „Lamma ahabi et Jaakob? (Miért szeretem Jaakobot?) E könyv szoros kapcsolatban lesz vallásom és hitem misztériumával. Ezen eszmék alapjait lefektettem már egy nemrégiben megjelent könyvemben: „Sarak hó” címen. Tudom, hogy még sok kellemetlenségem lesz e könyv miatt, mert a tiszta igazságot írtam meg benne. Most elzarándokoltam ide, hogy lássam, hogyan építik újja Megváltóm atyjafiai a szent földet. Benyomásaimról miközvet fogok írni. A cionizmus az én szememben Izrael reménye egy üldözött, szenvedő, hazátlan népnek megújodása. Szerintem nemcsak minden igaz zsidónak, hanem minden igaz kereszténynek is kötelessége a cionizmust prédikálni és megvalósítani. A zsidók itt teté változtatják az Irást parancsát. Mily megható például az a tény, hogy a Zsidó Nemzeti Alap megváltja a földet a zsidó nép örök tulajdonául, amint az Mózes könyvében meg lett parancsolva.

„Ilyenek ezek a zsidók! — szól hozzám egy láthatatlan, képzeletbeli antiszemita. — Minden idealistát megejtjenek, megbatonáznak ezzel az ócska Palesztinájukkal!”

Leszállítottak a liszt és élőállatok kivitelét illetékét

Segélyben részesítik a bacaut tűzkárt szenvedett nagyiparosokat

(Bucuresti-Bukarest, május 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délután négy órakor minisztertanácsra ültek össze, amelyen Trancu Jasi miniszter beszámolt a bacauti tűz méreteiről. A referátum alapján a minisztertanács elhatározta, hogy a tűzkárt szenvedett nagyiparosok részére vámkedvezményt és természetbeni segínyt nyújt, ugyancsak a kisiparosok részére is.

A minisztertanács ezen a kiviteli illetékek leszállításának kérdésével foglalkozott. Véglegesen megállapította a liszt és élőállatok exportvámját. Ezerint a tehén, ökör, bivaly és bikavajra 4 ezer lej, korra való tekintet nélkül. A sertés illetéke 600 lejben van, megállapítva nemre való tekintet nélkül. A liszt vámját 15 ezer lejről 7500 lejre szállították le. Ezenkívül a komissziós taxák alól is mentesítve vannak ezek az exportárúk.

Windischgrätz repülőgépen akarja Törökországba csempészni Mészároshoz írt leveleit

A rendőrség elfogta a horog kurírját. Befejezték a bizonyítási eljárást a frankügyben

(Budapest, május 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A frankügy ma a tárgyaláson kívül csöndes eseménnyel bővült. A budapesti rendőrség a mátyásföldi reptéren tartóztatott egy Bulisa Rezső nevű egyént, aki repülőgéppel Törökország felé akart indulni és elhobozta a nála levő levő iratokat, amelyek között Windischgrätznek és Friedrichnek Mészárosnak írt leveleit találták meg.

A tartóztatott Bulisa Rezső bátyja, Bulisa Károly ügyvéd megjelent a képviselőházban és elmondta, hogy mint Mészáros Gyula ügyvédje, szükségének tartotta, hogy védelemmel Konstantinápolyban érintkezze. Öccsét bízta meg azszal, hogy ezért odautazzék, de a rendőrség elindulása előtt lefogta, megmozdította és a nála lévő iratokat lefoglalta.

A nemzetgyűlésen Horváth Zoltán az adatok alapján kérdést intézett Pesthy igazságügy-miniszterhez, hogy milyen címen tartóztatják le Bulisa Rezsőt.

Pesthy igazságügy-miniszter válaszában elmondta, hogy Windischgrätz, mint vádlott és Mészáros Gyula között, aki szintén tartóztatott a frankügyben és a bírósági eljárás van folyamatban ellene, levelezést nem lehet eltűnirni. A rendőrség bizalmas értesítést kapott, hogy Bulisa Rezső Windischgrätznek a fogházából kiküldött levelet készült elvinni Mészárosnak.

A szocialisták tiltakoznak a levél elkobzása ellen

Éz ügy legérdekesebb piktériája kétségen kívül az, hogy a szocialisták nevében — akik pedig legerélyesebben követelték a frankügy nyomozását — Farkas Tibor képviselő óriási botrányok között tiltakozott a levél lefoglalása ellen. Egyébként Török törvénytörési elnök elrendelte Hr György képviselő lakásán a házkutatást, ahol sok kompromittáló iratokat foglaltak le. A rendőrség szerint ez iratok alapján eddig még felderítetlen adatok kerülnek napfényre a frankügyben.

A frankpör mai tárgyalásán Török elnök bejelentette, hogy a bizonyítást egyelőre befejezték tekintve és felhívta a vádat és védelmet a bizonyítást kiegészítő indítványok megtételére. A főügyész lényegtelen kiegészítési indítványokat tesz.

Windischgrätz szerint a Mészárosnak küldött levél régi eredetű

A frankügy mai tárgyalásán Windischgrätz soron kívül kért szóra engedélyt. Felszólalásában a következőket mondja: „Most juto tudomásomra, hogy a tegnap Konstantinápolyba

utazó küldöncnél megtalálták levelemet, mely Mészárosnak volt címezve. Bejelentem, hogy a Mészárosnak írt levelem nem az utóbbi időből való, hanem még tartóztatásom, illetve őrizetbevételeim idejéről származik. Minthogy a tárgyalás folyamán számtalanszor voltam kénytelen Mészárosról nyilatkozni, ilyen úton próbáltam vele összeköttetést keresni, hogy az ügyben nyilatkozatra bírjam. Végtelenül resteltem, hogy ezen néhány sor a franciák híreszteléseivel valamilyen összeköttetésbe kerül.”

A levéllel kapcsolatban Dr. Auer Pál, a franciák képviselője elmondja, hogy Bulisával egy névjegyet küldött Mészárosnak, mivel Mészáros védője kérésére helyezte, hogy Mészáros vallani fog, ha büntetlenségéről biztosítja. Ezt nem ígértette, de a franciák enyhe magitléását vele szemben kijelentésbe helyezte.

Ezután az elnök a bizonyítást befejeztnek jelenti ki, mely után Dáner Béla visszaadta védői megbízatását Windischgrätznek. Dáner levelet írt Windischgrätzhez, amelyben megírja, hogy Vásonyi Vilmos irodája egyrészt acsarkodó mágnás bevonásával gyűlölködő házszat indított ellene és ehhez Windischgrätz személyét is felhasználta. Attól sem riadtak vissza — írja a levélben, — hogy Hr Györgyöt, ezt a bűnvádi eljárást alatt álló, vagyónilag is teljesen tönkrement, szalmazsál után kapható parazsifut tanuak vonultassák fel céljaik érdekében.

* A Zsidó humor legszebb gyöngyeit gyűjtötte össze Csillag Mária „Zsidó Anekdoták Kincsesháza” című könyvében, 223 oldal, 260 lej. Szállítja az Uj Kelet könyvosztálya.

Csuz, reuma, köszvény és veséj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény s 1277 ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Napon a téri és táncz ne. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő és utószobában kedvezményes árak. Előgyezéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare.

Az Uj Kelet az egyesület napilapja
Börkeztek: Gáskalay
Felolós szerkesztő Dr. A
az Uj Kelet elnökének
szegélyével ez

Az Uj Kelet fióki
kesztőségei:

Oradea-Mare-Nagy
Str. Aurel Vlaicu 51.,
(Egyföldület.)

Aradon: Horváth
Str. Romanului 2. (Zrin
Sighetul-Marmatiel
Biksa, Zaidó Nemzeti Sz
Timisoara-Temesvá
Nemzeti Szövetség I. Me

ma

Pén
5626. Sz
1926. má

— Constantinescu
előtt. Bukarestből jelen
női vadászutjáról vissza
kihallgatáson fogadta Co
volt földművelésügyi m
ma dönt arról, hogy fog
lenzék vezérseit, akik tu
bérték.

— A leszerelési
zása. Genfől jelentik:
ma délelőtt és délután foly
argentiniái delegátus javas
ságot küldenek ki annak
megállapítása végett, hogy
ható a tisztán technikai
plexuma, a politikai termés

— Ismét tartóztat
képviselőjei előtt. Bukar
A nemzeti párt központi v
jelentés szerint Alexandriáb
két képviselőjelöltjét.

— Vizsgálat indul
szénarváltásokok üg
ból jelentik: Az amerikai
hogy vizsgálatot indít a le
tások választási költségéne
nátor kijelentette, hogy eg
a választási költség ötmillió

— Katolikus papok
men egyesületet alak
megbecsülésére. Rómából
kintélyes katolikus papok s
zael” (Izrael barátai) néven
melynek célja a katolikus v
latot teremteni a zsidóság ir
bibornok is belépett az egye
donk, az új egyesület titkára
latkozott a társaság céljairól
retetét előmozdítani. Prédiká
cikkek és konferenciák által
meg akarjuk győzni, hogy k
rael népet visszavonhatatlanu
népének. Az antisemitizmus
az isteni tannak. E napokban
hívást az egész katolikus pap
gyanakodjanak velünk szembe
misszionárius vállalkozás lenni
bizalommal viseltessenek velük

— Vasuti tolvajok ad
tott CFR táviratot? Az E
gyászbiztosító társaság elleni
ben megindult vizsgálat ed
egyre valószínűbbnek látszik
táviratot vasuti fosztogatók a
ugyanis legjobban speciális de
az általa biztosított áruszállít
az elveszett podgyászok előke
nyert azonban, hogy a hamis
csak néhány kisebb állomás h
entt a baleset és lopás elleni
gyobb mértékben kezd tért ho

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemesek érdeklődési és házi zsidó-ság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marion Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marion Ernő
 Az Uj Kelet cikkének utánnyomását csak a szerkesztőségével engedélyezhetjük.

Az Uj Kelet főszerkesztői és szerkesztőségei:

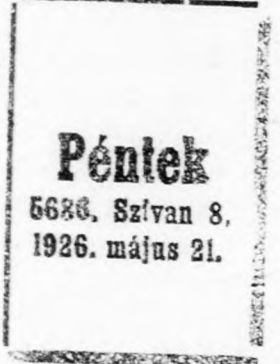
Oradea-Marc-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezerévi emléktér 2. (Ezeréviúti.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiei-Maramaroszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Stranz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naplár

Constantinescu Alexandru a király előtt. Bukarestből jelentik: A király ma bányai vadásztúráról visszatérkezett Bukarestbe és kihallgatáson fogadta Constantinescu Alexandru volt földművelésügyi minisztert. Az uralkodó ma dönt arról, hogy fogadja-e az egyesült ellenzék vezéréit, akik tudvalevőleg kihallgatást kértek.

A leszerelési bizottság tanácskozása. Genfől jelentik: A leszerelési bizottság ma délelőtt és délután folytatta tanácskozásait. Az argentiniai delegátus javaslatára kilenc tagú albizottságot küldenek ki annak a kérdésnek a pontos megállapítása végett, hogy miképp volna szétválasztható a tisztán technikai-katonai kérdések komplexuma, a politikai természetű kérdésektől.

Ismét letartóztattak két ellenzéki képviselőjeleket. Bukarestből jelenti a Rapid: A nemzeti párt központi vezetőségéhez beérkezett jelentés szerint Alexandriában letartóztatták a párt két képviselőjeleket.

Vizsgálat indul meg az amerikai szenátorválasztások ügyében. Washingtonból jelentik: Az amerikai szenátus elhatározta, hogy vizsgálatot indít a legutóbbi szenátorválasztások választási költségeinek ügyében. Reed szenátor kijelentette, hogy egyedül Peanyellvániában a választási költség ötmillió dollárra rugott.

Katolikus papok „Izrael barátai” címen egyesületet alakítottak a zsidóság megbecsülésére. Rómából jelentik: Rómában tekinthetők katolikus papok s világiak „Amici de Izrael” (Izrael barátai) néven egyesületet alakítottak, melynek célja a katolikus világban kedvező hangulatot teremteni a zsidóság iránt. Több befolyásos bibornok is belépett az egyesületbe. Dr. Van-Asseldonk, az új egyesület titkára következőképpen nyilatkozott a társaság céljairól: „Célunk Izrael szeretetét előmozdítani. Prédikációk, előadások, újság-cikkek és konferenciák által a katolikus világot meg akarjuk győzni, hogy közös Atyaistenünk Izrael népet visszavonhatatlanul kiválasztotta az ő népének. Az antiszemitizmus tehát direkt ellentmond az isteni tannak. E napokban bocsátunk ki egy felhívást az egész katolikus papsághoz. A zsidók ne gyanakodjanak velünk szemben, mert nem akarunk misszionárius vállalkozás lenni, hanem a legnagyobb bizalommal viseltessenek velünk szemben.”

Vasuti tolvajok adták fel a hamisított CFR táviratot? Az Európai Áru- és Podgyászbiztosító társaság elleni távirathamisítás ügyében megindult vizsgálat eddigi eredményeképpen egyre valószínűbbnek látszik az a feltevés, hogy a táviratot vasuti fosztogatók adták fel. A társaság ugyanis legjobban speciális detasmanokat szervezett az általa biztosított áruszállítványok kíséretére és az elveszett podgyások előkerítésére. Megállapítást nyert azonban, hogy a hamis távirat rendelkezéseit csak néhány kisebb állomás hajtotta végre, de másutt a baleset és lopás elleni biztosítás egyre nagyobb mértékben kezd tért hódítani.

Három tüzeset Kolozsvár közelében. Bandicse községben május 14-én Papp László gazdálkodó háza porráégett. A tüzet a szomszédos Miklósi József tulajdonát képező malomkéményből kipattant szikra okozta. A kár 50,000 lej. — Béres János alsólónai földműves háza kigyuladt. Az erős szélben minden oltási kísérlet meghiúsult és teljesen leégett. A nyomozás megállapította, hogy a tüzet gondatlanság okozta. A kár tülhaladja a 80 ezer lejt. — Május 15-én a Monos'or határában levő Gólcser-erdőben tűz ütött ki. Az erdőgazgatóság átiratot intézett ez ügyben a kolozsvári rendőrséghez, amelyben kéri a nyomozás bevezetését annak megállapítása végett, hogy a tüzet nem-e gyújtogatás okozta. A rendőrség bevezette a nyomozást.

A marosvásárhelyi Barisszia Bialik-estéje. A marosvásárhelyi Barisszia május 22-én Bialik, a legnagyobb héber költő tiszteletére estélyt rendez a Kulturpalota kistermében. A nagy-sikerűnek ígérkező kulturstély programja a következő: Prologot mond dr. Engelberg Dezső, „Bialik”, irodalmi konferánz. Tartja Tihanyi Dezső. Bialik: A madárhoz. Szavalja Tihanyi Márton. Bialik: A madárhoz. Énekli Havas Irén, kolozsvári vendég. Bialik: Hajnalvárók. Szavalja Halmos Boriska. Bialik: A Talmudista. Melodráma. Előadja dr. Erdélyi Emil. Bialik: Éjféli ima. Szavalja Fritsch Mancsi. Bialik: Áldás. Énekli Havas Irén. Bialik: A harag dalaiból. Szavalja Halmos László. Énekszámok Havas Iréntől. Epilógust mond Hirsch Simon. A zongorakíséreteket Herschkovits Ilonka látja el.

Halálozás. Özvegy Naschitz Árpádné, a temesvári-józsefvárosi Zsidó Nőegylet elnöknője rövid betegség után váratlanul elhunyt. Az elhunyt tevékeny részt vett az összes jótékonyági akciókban. Halála osztatlan részvényt keltett Temesváron.

Az „Ezra” orvogyűlése. Vasárnap délután fél 6 órakor a Tarbut iskolában tartja meg az „Ezra” rendes heti orvogyűlést. Targyrosorozat: Dr. Leitner Fülöp v. egyetemi tanársegéd: „Né lány szó a Hirschspring féle kór egy esetéről”, dr. Herschovits Izidor: Röntgen felvételek demonstrálása, dr. Weinberger Zsigmond: Die Behandlung der Knochen und Gelenk tbc.

Hírek a kolozsvári rendőrségről. Sipos János technikai vállalat igazgató feljelentést tett Makrai Ferenc ellen, aki magát adóhivatalnoknak adta ki és ezen a címen 3000 lejt csal ki tőle. A rendőrség Makrait letartóztatta. — Petyán Lina Galamb utcai lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki tegnap lakásáról 3400 lejt ellopott. A nyomozást bevezették. — Papp Jánosné Gépész utca 37 sz. alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy tegnap este ismeretlen tettesek 10 ezer lejt értékű fehérneműt loptak el tőle. A nyomozást végző detektívek a tettesek nyomában vannak. — A kolozsi állami gazdaság tisztviselői tegnapelőtt elfogták a falu határában bolyongó Pop Nicolae betörőt, aki április 22-én megszökött a kolozsvári ügyészség fogházából. Mielőtt megakadályozhatták volna, Pop késsel elmeteszte a nyakát. — A kolozsvári rendőrség büntügyi osztályához az alábbi körözlevek érkeztek: A valacai ügyészség körözi Irina Paul Manole sátoros cigányasszonyt, aki több szőri lopás miatt kéthetesi börtönrre volt ítélve és megszökött. — A gyulafehérvári ügyészség körözi Emel Stala tolvaj cselédlányt, aki az ügyészség fogházából megszökött. — A gyulafehérvári ügyészség fogházából megszökött Santa Ágoston büntető elölletű betörő. Országosan körözik. — A cetatea albai ügyészség körözi egy Paul Spiru nevű egyént, aki Traian Ciolac néven többrendbeli csalást követett el.

Fegyveres banditák kiraboltak egy 3 millió postal szállítványt. Bukarestből jelentik: Tegnap reggel félnyolc óra körül tiztagu fegyveres banda a Falticimegyében levő Motzka erdő mellett megtámadott egy postakocsit, és egy nagyobb társaságot, amely egyéb járműveken igyekezett a közeli Targul-Pascani felé. A támadást úgy készítették elő, hogy ledöntött szálakkal elzárták az utat és amikor a kocsisor kénytelen volt emiatt megállni, a banditák megrohanták és kifosztották az összes utasokat. A delizsámszban 3 millió lejt találtak a rablók, akik Sturdza Constantin volt képviselőnek az autóját is elszedték és azon tűntek el. A megindított vizsgálat eredményre vezetett, amennyiben ma letartóztatták a rablóbanda vezetőjét Haralambie Miculite hírhedt betörő személyében. Kiderült, hogy évek óta működik bandája élén és ő volt az, aki annak idején a dornavatrai villamosvasut utasait is kifosztotta. Pascaniban hat társával végezte a fosztogatásokat, akiket még nem sikerült kézrekeríteni.

SPORT

A BEAC Kolozsváron

A budapesti egyetemi csapat kétnapos kolozsvári vendégszerelését nagy érdeklődés előzi meg. A BEAC csapatában több kiváló klasszisú játékos szerepel, közöttük Staffian, Pesovnik, Boór a magyar válogatott csapatnak is tagjai voltak. A vendégek ellenfelei vasárnap az Univerzitatea, hétfőn a KAC csapatai lesznek. A két főiskolai csapat találkozása különösen sok érdeklődéssel bír. Legutóbb 8 év előtt járt Kolozsváron a BEAC, midőn az akkori főiskolai csapat, a híres KEAC fölött aratott 2:1 arányú győzelmet. Azóta a BEAC elsőosztályú csapattá avaszták, de a kolozsvári főiskolai sport is jelentős fejlődésen ment keresztül és így a vasárnapi találkozó igen élvezetes sportot ígér. Az Univerzitate Babaval és Szilágyival erősíti meg csapatát és nagy ambícióval készül a vasárnapi találkozóra. Remélik, hogy sikerülni fog az egyetemi csapatnak a kolozsvári futball-sportot méltó módon reprezentálni.

Haggibbor. Dr. Fischer Mátyás, a Haggibbor népszerű klub-ercsa vasárnap tartotta esküvőjét Zilahon Rosenfeld Helén urleánnyal. Az esküvő alkalmával a Hakoah játékosai értékes cigarettatárcát nyújtottak át az általános szeretetnek örvendő klub-ercsának.

A Hakoah amerikai turája

St.-Louisban győzelem, Chicagóban vereség
Szombat. Hakoah—St.-Louis válogatott 4:2 (4:1). Mint mindenütt, úgy St.-Louisban is rekordszámban megjelenő publikum üdvözölte pályaröléptekor a Hakoah-t és a mérkőzésben, a polgármesterrel az élén, a város összes előkelőségei és a hatóság képviselői is megjelentek. A bécsi csapat a mérkőzés megkezdésétől állandó fölényben játszott, itt még nem látott futballművészetet mutatott be a nézőközönségnek, amely különösen a precíz kombinációkkal dolgozó csapatlánc remek műköt honorkáta szünni nem akaró tapsorkánokkal. Häusler, Neufeld, Schönfeld és Grünwald rugták a gólokat. A második féldőben az amerikaiak, a bíró jó alaratu elnézésével, rendkívül durva játékmódorba kezdtek, amely megakadályozta a Hakoah-t a további eredmények elérésében. A győztes csapat a következő összeállításban játszott: Fábán, Gold, Wagner, Pollák, Drucker, Eisenhoffer, Neufeld, Heusler, Schönfeld, Grünwald, Schwartz.

Vasárnap. All Stars (Chicago)—Hakoah 3:2 (1:1). Az előző mérkőzéstől és az utazástól fáradt Hakoah a chicagói együttes hihetetlenül durva és embertelen játékmódora következtében vereséget szenvedett. Ez a mérkőzés volt a legkeményebb, amelyet eddig a Hakoah Amerikában játszott és az amerikai csapat durvaságát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a mérkőzés folyamán négy Hakoah-játékost vittek le súlyos sérülésekkel a pályáról. A fáradtság és az ellenfél kiméretlen játéka ellenére is jól tartotta magát a bécsi csapat, góljait Wortmann és Gold rugták.

Ez a rövid Chicagóból érkezett tudósítás igen elszomorító. Nem annyira az elszennvedett vereség, amely a mérkőzések és az utazások fáradalmi következtében kézenfekvőnek látszik, hanem a jelentésnek az a része, amely a Hakoah-játékosok sorozatos sérüléseiről és az amerikai futballisták rugby-stílusáról számol be. Az amerikai csapatok érthetően ambicionálják, hogy az osztrák bajnokcsapattal szemben kedvező eredményt tudjanak elérni, ez azonban a Hakoah-játékosok testi épségét veszélyezteti. A „Wiener Morgenzeitung” jelentése szerint a turavezetők komolyan fognak foglalkozni azzal a gondolattal, hogy a csapat további mérkőzéseit inkább lemondják, semminthogy a játékosokat továbbra is kitegyék az amerikai futballisták otromba durvaságainak.

Külföldi eredmények:

Barcelona. FC Barcelona—AC. Bilbao 3:2 (0:2). Ezzel a mérkőzéssel a győztes csapat megnyerte Spanyolország bajnokságát.
Bécs. Rapid—Arsenal 3:3 (3:2). Az utazástól fáradt angolok csak nehezen tudták a második féldőben egyenlíteni.

KÖZGAZDASÁG

A kormány visszaállítja a devizakereskedelem szabadságát

(Bucuresti—Bukarest, május 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Banca Nationala igazgatósága ma ülést tartott, melyen a devizakereskedelem szabályozásának kérdésével foglalkoztak. Tekintettel arra, hogy az elmúlt rövid idő alatt is beigazolódtott, hogy a devizakereskedelem korlátozása háros az országra nézve, a Banca Nationala ismét visszaállítja a teljes devizakereskedelmi szabadságot. Az eddigi megszorítások, amelyeket a devizahivatalok életbélptettek természetesen továbbra is érvényben maradnak.

Az igazgatósági ülést megelőzően Oromolu, a Banca Nationala kormányzója fogad a petróleum-exportörök küldöttségét, amely elébe terjesztette kifogásait a Banca Nationalának a lej védelmére eszközölt intézkedéseivel szemben. A petróleum-exportörök kifejezték aggályukat azaz a rendelkezéssel szemben, hogy úgy ök, mint a gabona-exportörök devizáikat megállapított áron kötelesek a belföldi piac rendelkezésére bocsátani. Hosszabb vita után megállapodás jött létre, mely szerint az exportörök ellátják a belföldi piacot devizával egész az új termésig, amikor majd a devizahiány magától megszűnik.

Az olasz kormány nem folyósítja Romániának a lírakölcsönt. Bukarestből jelentik: A „Romania” című bukaresti lap egy római táviratot közöl, amely szerint az olasz kormány értesítette Románia olaszországi meghatalmazott miniszterét, hogy a líra árfolyamzuhanására való tekintettel a Romániának felajánlott 200 millió lírás kölcsönt az olasz kormány kénytelen elhelasztani. Labovari meghatalmazott miniszter erről jelentést tett a kormánynak.

Nem lesz átmeneti vámtarifa. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági delegációja tegnap az iparminisztériumban ülést tartott Coanda tábornok elnökletével. Az ülésen újó megvitatták a beviteli vámtarifa kérdését a fémipari és textiliparra vonatkozólag. Ugy látszik, hogy a kormány lemondott az átmeneti tarifa alkalmazásáról és végleges vámtarifát állapított meg, amely majdnem azonos lesz az április elsején életbélptett tarifával, csupán néhány tulajdoson súlyos tételeit mérsékelnek. Az értekezlet azután a kiviteli illetékek lezállításáról tanácskozott. Mindkét kérdésben a mai minisztertanács fog végleg dönteni.

Akciók a frankmentés érdekében. Párisból jelentik: A francia jegybank, a Banque de France és a francia pénzügyminisztérium nagy tételeket mozgósított a frank feljavítására. Intervenciójára a párisi pénzpiacon a valuták megolcsóbbodtak. Az angol font 176 ról 170 re esett vissza. A kormányhoz közelálló lapok jelentése szerint ez az intervenció csak az első lépése a kormány nagyobbarányu akciójának, amellyel a dollárral és fonttal szemben a francia frank árfolyamát javítani akarja. Minden beavatkozás ellenére Párisban is mutatkoznak már a valutaesésnek a mindennapi életre való ki hatásai. Az élelmiszer árjai jelentékenyen emelkednek, úgy, hogy a közisztviselők fizetés emelése elkerülhetetlen. Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint devizaközpontot léptetnek életbe. A kamarában is több interpelláció hangzott el a frankeséssel kapcsolatban. Péret pénzügyminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy legközelebb visszautazik Londonba és nyálbe üti a nagy kölcsönt, amellyel feltartják a frank további árfolyamemelését.

A képesített iparosok a kontárok ellen. A kolozsvári iparcok delegációja a polgármester előtt anyai eredményt hozott, hogy Osvada h. polgármester ankétet fog tartani a kontárok elleni védekezésről és ennek során igyekezni fog az ipart ennek hátrányaitól megszabadítani. A kézműipar helyzete azonban ma annyira súlyos, hogy az ipartestület vezetősége elhatározta, hogy a megyei prefektus előtt is feltárja panaszait és orvoslást fog kérni. A többek között a prefektus közbejárását kérik ahhoz, hogy az adókievető és adófelelvezési bizottságok tárgyalásainál, azokban az esetekben, amikor kézműiparosok megadóztatásáról van szó, a bizottság egyik tagja szakmabeli iparos legyen.

Megdrágult a külföldi táviratok szódija. Bukarestből jelentik: A postaügyi vezér igazgatóság az utóbbi időben a külföldi táviratok tarifáin bizonyos módosításokat eszközölt. Így a Finnországba szóló táviratoknál egy szó ára 39 centimes, Tangerbe pedig 67 centimes lesz. Ugyanannyiba kerül a francia Marokkóba küldött táviratok szódija is. Megváltoztatták ezenkívül Északamerika egyes államaiba irányított táviratok díjait is. A díjak, amelyek svájci frankban értendők, a következők: A izona 213, Kalifornia 213, Nyugat Key 213, Pensakola 181, Idaho 213, Kentucky 181, New Orleans 181, Michigan 181, Mississippi 181, Missouri 181, Ohio 181, Utah 213, Washington 213, Mexico 270. Az albániba szóló táviratok szavanként 181 frankba kerülnek.

Magyarországon megvalósítják az exporthitelbiztosítást. Budapestről jelentik: Némrégiben cikk keretében foglalkoztunk az Uj Kelet az exporthitelbiztosítás kérdésével, amelyet először Németország és utána a többi közép-európai államok is bevezettek. Nemsokára ez egyik előfeltétele lesz az exportnak, mert természetes az, hogy az országbeli kereskedők, akiknél az exporthitel biztosítása be van vezetve, nagyobb hitelt nyújthatnak külföldi szállítási célok, mint más országbeli kereskedők. Magyarországon, ahol a kérdést most készítik elő, az exporthitel állami támogatást is fog élvezni, hogy az ipari vállalatok ne legyenek nagyon megterhelve az exportbiztosítási díjak által.

Aránytalanságokat állapítottak meg a kolozsvári telepadó-kivetéseknél. Kolozsvár városi tanácsa a több oldalról megnyilvánuló panasz következtében, amint megírtuk, elhatározta, hogy revízió alá veszi az ezévből kiírt községi taxákat és ahol méltánytalanságot fog konstatálni, a sérelmeket orvosolja. A tanács napokkal ezelőtt kezdte meg ellenőrző munkáját és befejezéséről jelentést fog tenni az állandó választmánynak. Értesülésünk szerint az eddigi kirovásoknál több aránytalanságot tapasztaltak és sok esetben a külvárosi kereskedők és iparosok műhelyeit és üzleteit olyan magas telepadóval rótták meg, mint a belvárosban lévő nagyobb-forgalmu üzleteket.

Felbontva érkeznek külföldre a román ajánlott levelek. Bukarestből jelentik: A szalonikii postai igazgatóság több ízben ártit a PTT. adminisztrációjához, hogy a Romániából irányított ajánlott levelek legnagyobb része újjáragasztva érkezik oda, ami azt a látszatot kelti, hogy a leveleket felbontják. A posta ellenőrző szerveinek megállapítása szerint ez onnan származik, hogy a horitékokat a feladók rosszul ragasztják le. Epen ezért a postaügyi vezér igazgatóság értesítette az ország összes postahivatalait, hogy csak olyan ajánlott leveleket fogadjanak el, amelyek kifogástalanul vannak leragasztva.

Leszállítják az élőállatok kiviteli illetékeit. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint a ma összeülő minisztertanács egyik pontja az élőállatokra kivettelt exportvám leszállítása lesz. A kiszivargott hírek szerint azonban a nagyobb állatoknál az exportdíjat csak 1000 lejfel szállítják le, ami olyan félintézkedés, mely nem hozhatja meg a kívánt eredményt.

Két évre meghosszabbították a Resica szerződését a CFR-rel. Bukarestből jelentik: A legutóbbi minisztertanács approbálta az államvasutak vezérigazgatósága és a Resicaművek közötti egyezménynek 1933 április elsejéig történt meghosszabbítását.

TŐZSDE

Május 20-án

A lej Zártában 190—190—, Párisban —, Budápostan 268. Bécsben 266—, Prágában 12-60.

Kolozsvár. A piacon ma élénkebb forgalom fejlődött ki. A kereslethez képest kínálat is jelenkezett a hivatalos árfolyamokon. Főleg Temesvár lépett fel eladóként. A zürichi utóban a lejt 193-al jegyzik. A hivatalos árfolyamok a következők:

Bécs 37 80—95—, Prága 7-60—7-80, Budapest 2-65—2-68, Páris 7-90—7-95, Zürich 51-70—90—, Newyork 237-00—263-00, London 1300—1805, Milánó 10-20—30.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-10, Amsterdam 207-90, Newyork 517—, London 20514-50, Páris 1625, Milánó 1935-00, Prága 1532—, Budapest 72-30, Belgrád 910—, Bukarest 190-190—, Varso 40—, Bécs 73—.

Bukarest. Devizák: Páris 8-20, Berlin 64-25, London 1315, Newyork 273-00, Milánó 10-75, Zürich 53-25, Bécs 38-50, Prága 8-25, Brüsszel —, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 1000, német márka 83-00, leva 1-90, török lira 128, font sterling 1300, francia frank 8-00, svájci frank 51-00, olasz lira 10-25, drachma 3-10, dinár 17-60, dollár 267, lengyel forint —, osztrák schilling 37-00, magyar korona 37-00, cseh korona 7-93, belga frank —, holland forint 7-70.

Ne vegyen mindennap lábvizet, csak hetenként egyszer, de utána kenje be lábát **PODOL-Ial** azonnal megszabadul lábizzadásától, kipálott lába meggyógyul, tyukszeme, borkeményedése nem lesz többé. Hatása bámulatos, használata egyszerű. Ára 35 L. Kapható gyógyszerárterekben és drogeriákban.

RHEUMA KÖSZVÉNY GYÓGYHELYE
PÖSTYÉN
A világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. El. **Singer, Timisoars, II. Str. P. Tegle Nr. 2.** Aki nem utazhat, az használja Pöstyén **iszap-házikurát.** Pi. Qua. iszapkocskák, kész gamma kompress minden gyógyszerárterben, drogeriában kapható.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, szintartóan, bármilyen színre. **„Kristály”** kelmefestő vegytisztító és gőzmosógár **Cluj. 500** Telefon

SZINHAZ MAG A színház

Csókos asszony. fog mulatni a közér előadásán mert a és kedves szövegkőr a Csókos asszony e enekszám egy-egy hallottunk és amely ket teremtik meg a ményi, László, Ithá vezetőszerepeket. Iz rigálja a zenekart. sárnap, hétfő és ke hogy a szezon hét a less műsoron.

Péntek: Csókos assz sz. B. Sorozat Szombat 6 órakor: helyárrakkal. P Szombat háromnegy (Napibérlet 12 Vasárnap d. u. fél mekei (Gyerm kal, Sorozat 4 Vasárnap d. u. fél helyárrak. Poor Vasárnap este három szony (Béletsz Hétfőn fél 6-ór: E Lászlóval. Lesz szám 404). Hétfő este háromneg (Sorozatszám 4 Kedd: Csókos asszoz

Románs fürdőben **ט. כשר** vjonnán átárlitva Szives pártfog et k 14

Ta **ujdo** meg **Neum** férfi- és **Cluj, Piata**

Telefon: 2-28, 10-47

K
Kérjen ajánlatot

SZÍNHÁZ - MUVESZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye!

Csókos asszony. Minden biznnyal nagyon jól fog mulatni a közönség a Csókos asszony minden előadásán mert a legkiválóbb Zerkovitz-slágerek és kedves szövegkönyv ambicionálta a színészeket a Csókos asszony előadására. Minden egyes tánc, zeneközvetítés, melyet nagyon régen hallottunk és amelyek a legélvezetesebb hangulatokat teremtik meg a színpadon. Lengyel Irén, Neményi László, Ihász, Forgács, Leővey játsszák a vezetőszerepeket. Iszó rendező és Stephaidesz dirigálja a zenekart. Egyelőre péntek, szombat, vasárnap, hétfő és keddre van kitűzve, de bizonyos, hogy a szezon hátalevő részében még igen sokszor lesz műsor.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Csókos asszony (2. odaszor. Napibérlet 126 sz. B. Sorozat 398).
Szombat 6 órákor: Kaméliás hölgy (Igen olcsó helyárakkal. Poor Lilivel. Sorozat 399)
Szombat háromnegyed 9 kor: Csókos asszony (Napibérlet 127 sz. A. Sorozat 400).
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Grant kapitány gyermekei (Gyermekelőadás, igen olcsó helyárakkal. Sorozat 401).
Vasárnap d. u. fél 6-kor: A cárnő (Leszállított helyárak. Poor Lilivel. Sorozat 402).
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Csókos asszony (Bérletszerű. Sorozat 403)
Hétfőn fél 6-kor: Három a kislány (Neményi és Lászlóval. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 404).
Hétfő este háromnegyed 9-kor: Csókos asszony (Sorozatszám 405).
Kedd: Csókos asszony (Sorozat 406).

Románszenigörgyi

fürdőben évek óta fennálló

élettermemel

ujjonnán átalakítva, május 20-án megnyitom. Szíves pártfogást kér Grün Zsigmondné, Malom-u. 14 szám, Cluj

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Pötér) 14

Telefon:
2-28,
10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY
A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levélpapírok, bál- és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen
ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

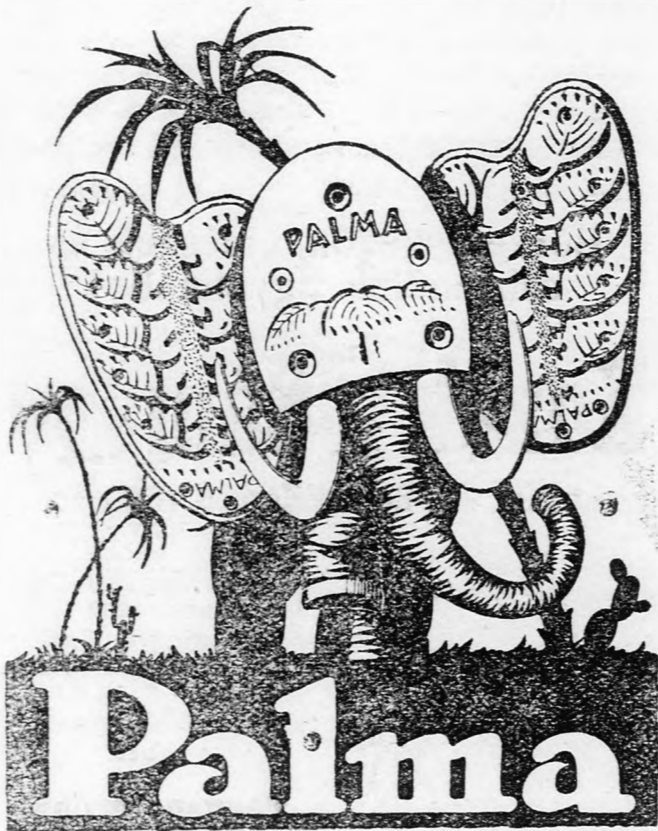
Ursus-Extra

világos sörkülfönlegesség
mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Férfi-szalmakalap tisztítás

Fehér ju'ányosan, iz'ózesen Cluj
Strada Memorandului
(v. Unio-utca) No 21

Az elpusztíthatatlan **Palma kaucauk** sarok és talp a legjobb nyersanyagból készül, kíméli a cipőt, háromszor olyan tartós mint a bőr. Nem fényűzés, mindenki részére nélkülözhetetlen.

ארטה. כשר

PENSIO

Szoválán.

Szovátz fardén június 1-én, az István-szék 16-va szamban, a főúton épült villában szigoruan orth., a legkényebb igényeket is ki elégítő uri pensio nyílik. Jelszavakat el fogad, talvilágosításai szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicsősanmartin.

קאנקורה.

דיא ארטה. געמיינדע טעמעשווארד-פארברוק שטאדט זוכט איינען משמש דער אויך דיא מקוה בעוודטען קאנן. עופות שוחט אונד מודל ווירד בעפארצונט. געהאלט לויט איבער איינקאממען. נור זונגערע מענשען מיט קליינער פאמיליע מאגען אידרע צייגנסמען איבער אידרע ביסדערדיגע מאטרי קייט. קבלות. רעפערענצען ע"צ. א' דיא אדרעססע Friedmann Ferenc Timişoara Gyár. Uri-u. 27. איינזענדען.

רויזעשפענען ווערדען נור דעם בערופענען פער-טעמע.

טעמעשוואר. די לסדר במדבר תרפ"ו.

אפרים פריעדמאן
ראש הקהל.

Eggenberger

építési vállalat, Brasov,

Weisz Mihály-u. No 15.

Telefon 7-37.

Gyárkérmény építés, gőzkazán be-
falazás, gépek alapozása, minden-
féle betonmunkák kivitele, kemen-
cék, gyártelepek részére, saját
szerkezetű szab. füstémésztők épi-
tése. Magas építés.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzeri! köz ésnél egy szó 3 lej, vastagabb bettivel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Állástkeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőnek 150 lej

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné כשר ארטה vendéglője, Oradea-Mare, Str. Nicolai Jerga (Zsdfa-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Elsőrendű fényképnygylő vállalat, mgas jutalek mellett, keresügynököt et, Kalmár, fényképész, Timisoara, Józsefváros. 1119

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) irógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készítenek. FőlvételFriedmann könyvkereskedésben, Főtr. 842

Kiadó

két szoba konyha, két üzlethelyiség, forgalmas helyen, külön teiken lépés nélkül. Cim a kiadóban. 1129

Barzoi

Fierarie Vasfzet

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Bolvárosban kisebb műhelyhelyiséget keresek. — Címét a kiadóba kérek „Junius” jellegé e.

Irodai gyakorlatlalt bíró árva leány alkalmazást keres. — Megkezeséseket „1926” jellegére a kiadóba kérek. 1143

Cur Salom parcs lát óhajtók A jegyzőtől átvenni. Ajánlatot M. R. jellegére a kiadóba kérek. 1157

Elsőrendű hölgyfodrász és manikűröző hölgyek felvétetnek mgas díjazással. — Doggeandorf, hölgyfodrász, Timisoara, Kossuth L-utca 12. 1118

Hia olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségtételek és gyümölcsök befőzésmódját, továbbá a legkülönbözőbb ételek gazdaságos előállítás módját tartalmazza, eddig már 25,000 pll. van forgalomban. Kapható az UJ KELET könyvosztályában és Fűsny J. könyvkiadóval, Tordán.

Kitűnő bivaly- és tehén-tej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli fejés, Rudolf-ut 36.

Központi fekvést, különbejárattal, oszmosan burorozott szobát keres két hatalembert. Cim: Löbl Lejos, Str. Baron L. Pop 10. Telefon 238.

Mégis csak legjobb a késnélkül!

„IDEAL”

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja kellems hatáshagy utána. — Ovakodjunk az Mindenütt kapható. Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője: felírásu a valódi.

Roszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30. Sighetul-Marmatiel egvedáru Glanzman Adolf illatszertár Str. Bog Voda 40

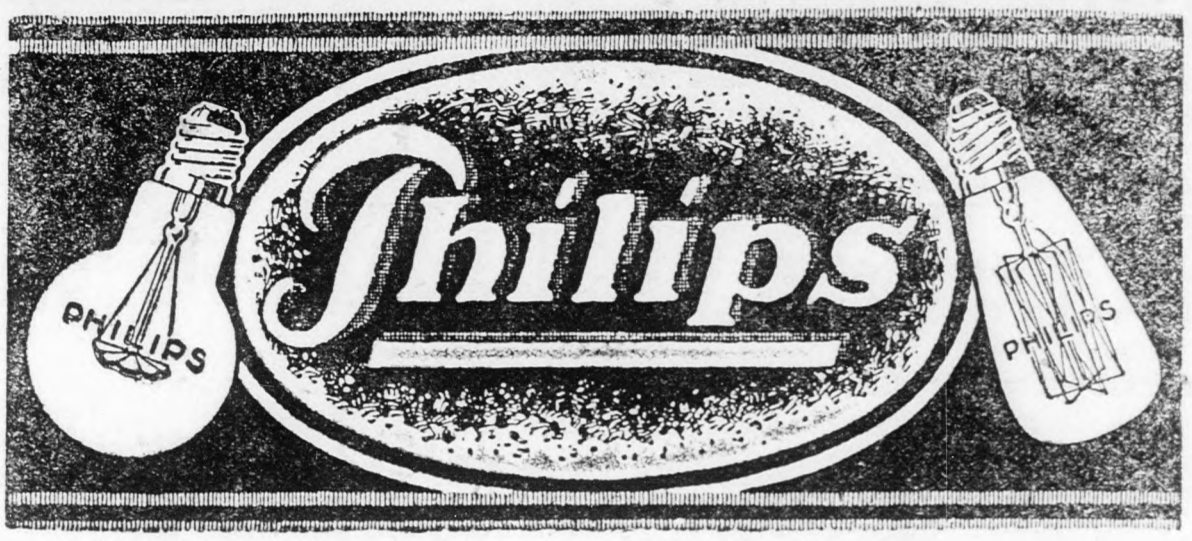
KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIATA UNIRII No. 7. Saját tőkél: 48.000.000 lej. Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Áraktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. külföldi átutalásokat teljesít. Safe deposit. Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Olcsó cipőárusítás!

Raktáron levő cipőinket üzletátvitás miatt, minden elfogadható árrban elárusítjuk. Mindenkinek saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.

FRAȚII GONDA magazin de gheto, Calea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szemben.

ארטה כשר סאלמאן חונד זעלכומארטן פארברוקאונד פלייש דארט

Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Pitaezul 26. — Telefon 10 74. Megrendelés k feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszko. Öltetnek. ארטה כשר ארטה כשר

Engros. Detail

Börkereskedők, cipészek és csizmadiák figyelmébe!

Saját érdekében keressé fel a

Kozák és Sámson

céget, Cluj, Str. Regina Maria 9. (Deák F.-u.)

hol a legolcsóbb napipárak mellett szeresheti be mindennemű bőr-különböző ségi szűtségletét. Óriási választék bel- és külföldi felstbörökben és talpakban.

Tegyen próba- rendelést!

Pontos és olcsó kiszolgálásunkról biztosítjuk. Ugyancsak itt megrendelhetők a Merkur vegyszertári gyár „Peerless-gloss” és „Apretura” bőrtényező készítményei. — Minden más gyártmányt felülmúlhat fény és minőség tekintetében. Minden oszmaniáknak és cipészek elsőrangú ár-

deke, hogy kizárólag a Mercur-féle Apreturát és Peerless-glossot használja, amennyiben a színeha- gyott bőröknek teljesen visszaadja az eredeti színét és fényét. Nem habzik kevés közben s így szeplős foltokst nem hagy mgsa után. — Kapható minden j bb börkereszedésben. Viszoni-eladónknak nagy árkedvezmény.

Telefon 7-59.

Zsidó ének és zene- művek.

20 % felár.

Engel: 50 smiroth Pjladim (kiséret nélküli) zongorakisérettel) I. füzet, 6 ének	75
Ebből egyes dalok: Moide anih, Elijahu hanavi, L'pol ra'am, Bad scha l'mo-seehe, Likrath schabath, B'mozaej schabath	97
Engel: 5 Schirej am (5 népdal)	150
Ebből egyes dalok: Ani hadal, Schria, Klip klap	39
Aha-wath rajah, Hen hu	51
Engel: Jaldej-ssadeh (Feldkinder) 6 ének I. rész	115
Ebből egyes dalok: Jaldej-ssadeh, Nigun, Ba, ba ch wer és Zis' im, Schirath geschem	39
Engel Jaldej-ssadeh II. f. (5 dal)	102
Ebből egyes dalok: Gamadim; Shira Chadescha; Kol haorlogin; Parrar Kajitz	48
Engel: Hymnon lamschorer (Hyannus au den Dichter)	58
Ssaminski: El jiwne hagalil (Négyzólamu — Ani hadal (Ja, arm bin ich) (Négyzólamu)	48
Kaplan: Numah ferach (Zongorakisérettel)	48
Engel: Kinderlieder II. füzet	150
Ebből egyes dalok: Hatapuach, Schewurth, Furim, Maasch	48
Gladstein „Ruth, Boas” (Zongora ének)	90
Engel: Jüdische Volkslieder IV. köt. — Ebből egyes dalok: Imah Hatodi, H'sadam Mischenolad, S'ch ruach rach, Oj nechomele, Och ach B'jamenu	180
Dalok Tschernichowski versekre: Engel: Omrim jeschna Arez	58
— Schoschanath Ploim	58
— Wajhi Wajeschurua Melech	78
Almann Ajeich (Zongora, hegedü, ének)	126
— Hachnisini (Zongorakisérettel)	102

Zongora-darabok

Engel: Jüd. Volkweisenkranz (2 és 4 kézre)	190
— Öt zongoradarab	150
Ebből egyes darabok	48
Kopit: Freilachs	58
Milnee: Beim Rebben zu Melave-Malke	102
Rosowsky: Poem	115
Aisberg: Hebraische Rapsodie	100
Hatikwah	36

Hegedü - zongora

Rosowsky: An der Wiege	102
Engel: Freilachs (Tanz)	63

Kaphatók az UJ Kelet könyvosztályában, utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Szerkesztőség hivatal és ny Cluj-Kolozsvár, Str. A. Pop (Brassai-Telefon: Szerk. és kiadó 977, 228 és 1 Sz. N. Sz. — Egy szám ára párt és vidéken 1000 Forintban —

1926 május 22

A megh

A szatmári H választási felhívá — nyilván azz lapunknak, — k pításokhoz hozzá Mielőtt ezt meg felhívás föbb po „Keresztén vás — ki mu a földet, hogy magyarok, sz Ki veszi m szel, hogy tav külföldre nagy Ki végzi e A keresztény. Ki fizeti az bérrel és ki A zsidó! Ki száll le ki a szent, a vasszó munkát, lennek? — A Kiké a vá legszabb bolto minden gazdag A zsidó nép sem dolgozott, jából és fárads Ezek után pe országunkban töb amely szám mind delem fenyegeti E den talpalatnyi meg, minden h károsak Oroszors s a keresztények Így hangzik a ozzáfűzését óhaj szürk eleget ki ekkel a vádakk ment é érzü dakkal minder az azoráltal szatmáregál n bünei hogy at is ezejlóit hogy hogy ve sors nek és zva kezében zak mi zsidó v vagy az ang munká k prof k: né es békétlens az angol pe közelébről zemita kisk nak ezt a ezt a kátét i, hanem er okásos feg an. Ezeket hallottuk vo ajuk valam ki végzi e munkás. Ki uségos bér a lát? — Ki száll le nct, a vaszt emnek